

Hétről-hétre

Jeruzsálem. Jeruzsálemben két arabot, akiket azzal gyanúsítanak, hogy az Edson-mezián május 16-án történt gyilkosságok tetesei voltak, letartóztatták. Szembesítették szemtanúk állításai szerint, az egyik arabban a tetest határozottan felismerik. Revolvereik golyói is egyeztek a gyilkosság után talált golyókkal. — Szaron északi részén levő telepük biztonságának növelése céljából csapaterősiltséket küldtek. — Az arab „Difaa” jelent, hogy a hátfal kikötőben harminc arab vámszűrtnek felmondta állását. Ugyancsak a jaffai kikötő öt tisztviselőjének is felmondtak. A zsidó lapok értesítése szerint bizonyos fegyvercsempészettel kapcsolatban történtek ezek az elbocsátások. — Ewen Jehuda-kolonán az elmúlt héten elesett, Abraham Donagis. Édesanyja, fia chunya feletti fájdalomában eszt vesztette és idegszanatóriumba szállították. — Tel-Avivban ezer menekült demónstrációt rendezett, amiért nem hajlandók tovább támogatni őket és emiatt a tel-avivi Wad Kellila is beszűkítette támogatását. A tüntést rendőrök oszlatták szét. — Thos Williams képviselő érdeklődésére Ormsby Gore miniszter megígérte, hogy adatokat szerez be aravonatkozálag, hogy hány arab tisztviselő és munkás dolgozik jelenleg Palesztinában, az arab üzemekben, azonkívül a Holttengerrel, a Nescher cementgyárban, a kikötőkben, a vasútnál, a telefonnál és távirónál. — A tel-avivi rabbinus elrendelte, hogy annak demonstrálására, miszerint Tel-Avivban ne mérjenek ki kóser húst, a sakterek sztrájkba lépnek és egy napig nem volt hús a városban. — Woronoff világhírű professzor 5000 frankot adományozott a Keren Hajjesodnak, az arabok okozta károk miatt. — Nesa Zionában egy 13 éves arab fiú közölte a rendőrséggel hogy látta, amint egy zsidó megöli egy tízéves arab kislányt. A nyomozás megindult és az ügyvényt mellett meg is találták a lány hulláját. Kiderült, hogy a fiú erőszakot követett el a lánnyon és aztán megfojtotta. A fiút letartóztatták. — A Jarikon folyó torkolatánál egy 20 méteres csatornát kezdtek kiásni, hogy az új kikötőben a kirakodást megkönnyítsék. — Haifába 77 jemenita zsidó család érkezik, akik a legutóbbi szabadulás nyertek cerifikátot. Ugyaníde nemrégiben 177 család érkezett.

Zürich. A zürichi „Volksrecht” adatokat közöl aravonatkozálag, hogy a svájci nemzeti-szocialisták támogatást kapnak Németországból. A lap fotokópiát közöl arról a levélről, amelyet a frontisták vezére, Friedrich Eisenegger intézett a berlini propaganda-minisztériumhoz, s amelyben a zsidóellenes heccok szubvencionálását kéri.

New-York. Az Egyesült Államok elnöke, Franklin D. Roosevelt, az United Palestine Appeal évkönyvéhez bevezető sorokat írt, amelyben kifejti, hogy a zsidóknak joguk van arra, hogy őseik országát újra felépítsék, amelyet a Népszövetség útján az egész világ elismert számukra. A zsidó népek kétségbevonhatatlan jogai annak az élethez, a szabadsághoz és a boldogsághoz.

Wien. A zsidóság körében egy év óta ijeszítő mértékben terjed a munkanélküliség. Dacára a zsidó állásközvetítő hivatalnak, amelyet a hiúzesség tart fenn, a zsidó munkanélkülieket mindnehezebb elhelyezni. Az állásközvetítő felhívást bocsátott ki, amelyben hivatkozik arra, hogy ma nagyon nehéz a bojkottait zsidóknak elhelyezkedni. A zsidó orvosok körében tudott dolog, hogy a bécsi kórházakban 60 orvos állás van üresedésben, de amióta 1933-ban a zsidó fiatal orvosok elhelyezését lehetetlenné tették, azóta képtelenek a zsidó orvosok elhelyezkedni, viszont nem-zsidó orvosok nincsenek, akik az állásokra megfelelnek, ezért inkább üresen hagyják az állásokat. — Itt említtük meg, hogy a nemzetközi fogorvosi kongresszuson Bucureshtől is sokan vettek részt, többek között dr. Winkler Már, aki a legelőkelőbb és a legteljesebb körű fogorvos.

Zágráb. A jugoszláviai cionista szervezet Zágrábban tartotta meg évi nyári konferenciáját. Számos városból jöttek a delegátusok, akik megtárgyalták a palesztinai most folyó eseményeket és azt a következtetést vonták le belőle, hogy ezután még nagyobb erővel kell küzdeni a palesztinai építés érdekében. Az ősszel nagy propaganda kezdődik a palesztinai lapok érdekében.

Varsó. A jövő hónapban az ingatlanbirtokosok nemzetközi konferenciáját tartják Varsóban, amelyre a tittárság értesítése szerint a palesztinai ingatlan tulajdonosok is kiküldenek három delegátust Tel-Avivból.

Breslau. A breslaui törvényszék tizenhét nap elzárásra ítélte egy zsidót, fajgyalázás címén. Ugyanílyen vétséggel egy árját két évi börtönrre ítélték. Ezenkívül polgári jogait is felfüggesztették három évre.

Tel-Aviv. Tiberiasban a 23 éves Mordechai Laniado nevű zsidó fiatalembert három arab megsebesítette. A sebesülés könnyebb természetű. Ammanban egy arab tiszt háza ellen merényletet követtek el. Az elfogott merénylő bevallotta, hogy a radikális arabok klubja bérletet fel a merényletre. Aron Cohen nevű jaffai lakost szabadságra helyezték, aki az arabok elleni merényletet adta le házából az arabokra. Vele együtt számos zsidót szabadságra helyeztek, kivéve azt a két urat, akiket tiltott fegyverviselésért tartóztattak le. — Plunkett bíró ellen az ügyész eljárását indította, mivel az a tiltott fegyverviselésért előírt öt évi fegyházát önkényesen szállította le az ítéletkihirdetésenként. — A „Dawar” zsidó lap beállításának okát nem publikálták. Két nappal a beállítás előtt figyelmeztetést kapott a szerkesztőség, hogy ne támadják a jaffai kormányzót.

— Az Agudasz Jisroel világszervezet vezetői Benes köztársasági elnöknel. Prága. Augusztus 7 én délelőtt Dr. Benes köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a marlenbaei Aguda előkészítő konferencia háromtagú vezetőségét, Jakob Rosenheimot, H. A. Goodmant, az Aguda politikai referensét és Jonathan Horovitz főrabbit. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A delegátusok hódolatuknak adták kifejezést az Aguda Knesio Mechino-ra összegyűlt megbízottak nevében és megköszönték a csehszlovák népnek azt a jóakaratot, amellyel a zsidósággal szemben viselkedtek. Megköszönték azt is, hogy az ország orfoedoxia feljelen egyenrengu a zsidóság többi részével és önálló szervezetben tömörült. Kifejtették hálójukat azért, hogy Benes elnök, még külügyminiszter korában oly sokszor szállott síkra nemzetközi fórumok előtt, Genfben és másutt is és a Palesztina mandátum vitéja idején is, azt az álláspontot képviselte, amely a zsidóság érdekeinek megfelelő. Horovitz főrabbi egyidejűleg annak a 4000 csehszlovákiai zsidónak hálóját is tolmácsolta, akik Palesztinába élnek. Benes elnök válaszában kijelentette, hogy örvend a vallásos zsidóság hódolatának és kijelentette, hogy a zsidók iránt valóztalan szimpátiát érez és amikor módja lesz rá, mindenkor támogatni fogja nemzetközileg biztosított palesztinai jogukat.

— Egy chaluccoport elindulása Csehszlovákiából. Bratislava. A Palesztina-hivatal rendelkezése értelmében a szlovákiai és kerpátaijai chaluccok, akik kivándorlásra készek, összegyűltek Pozsonyban, ahol Ediel sieln prágai kiküldött felülvizsgálta őket s utána Wienen és Triestben keresztül át elindultak a Szentföldre. A csoportban volt husz chaluc, akiket a Miztrachi, illetőleg az Aguda küldött ki. A szervező bizottság egyforma szerellel intézte valamennyi chaluc és chaluc ügyét és bőségesen ellátta őket az utra élelmiszterrel. A pályaudvaron, elutazásuk előtt, a hozzájuk intézett beszédekben klemelték a szónokok azokat a nagy feladatokat, amelyek rájuk várnak és amely elébe oly bátran és szerellel néznek, mert hiszen egyik kezükben karddal, a másikban építőkanállal kell küzdenek.

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és brillánst bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

— Nagy hiány lesz kóser szeszitalban. Nemrégiben megjelent az új szőlővédelmi törvény, amely a szesz gyártását kizárólag borból engedélyezi. Ez az intézkedés sok tekintetben sérelmes. Főleg a kóser szeszitalok készítése körül okoz nagy nehézséget, mert nem számoltak a múlt év szeptemberjén arra, hogy annyi kóser borra lesz szükség, a kóser borkészlet ma már fogytán van, legfeljebb az eddigi szükséglet fedezésére elegendő. A likörgyárak és pálinka főzők akciót indítottak, hogy valami átmeneti intézkedéseket tegyen a minisztérium, mert ellenkező esetben, hiány mutatkozhat a zsidó lakosság kóser szeszitalok ellátása körül.

— Az angol fasizták lapja a rituális gyilkosságáról. London. Sir Donald Somerwell, Anglia főügyésze eljárást indított a „The Easclst” című lap ellen, amelyet a „British Union of Fascist” megbízásából Sir Mosley ad ki, amiért július 4-iki számában egy cikkben azt írta hogy a zsidók bizonyos rituálékhoz embervért használának. A főügyész intézkedése megnagyúrást kellett az angol felvilágosodott publikum körében.

— 430 zsidó bevándorló egy palesztinai hajón. A „Galilea” gőzös, most köztölt ki Haifában. Fedélzetén 430 zsidó bevándorló volt, akik közül 300 Lengyelországból és 63 fiatal ember Németországból vándorolt ki.

— Az Agudasz Jisroel világszervezet vezetői Benes köztársasági elnöknel. Prága. Augusztus 7 én délelőtt Dr. Benes köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a marlenbaei Aguda előkészítő konferencia háromtagú vezetőségét, Jakob Rosenheimot, H. A. Goodmant, az Aguda politikai referensét és Jonathan Horovitz főrabbit. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A delegátusok hódolatuknak adták kifejezést az Aguda Knesio Mechino-ra összegyűlt megbízottak nevében és megköszönték a csehszlovák népnek azt a jóakaratot, amellyel a zsidósággal szemben viselkedtek. Megköszönték azt is, hogy az ország orfoedoxia feljelen egyenrengu a zsidóság többi részével és önálló szervezetben tömörült. Kifejtették hálójukat azért, hogy Benes elnök, még külügyminiszter korában oly sokszor szállott síkra nemzetközi fórumok előtt, Genfben és másutt is és a Palesztina mandátum vitéja idején is, azt az álláspontot képviselte, amely a zsidóság érdekeinek megfelelő. Horovitz főrabbi egyidejűleg annak a 4000 csehszlovákiai zsidónak hálóját is tolmácsolta, akik Palesztinába élnek. Benes elnök válaszában kijelentette, hogy örvend a vallásos zsidóság hódolatának és kijelentette, hogy a zsidók iránt valóztalan szimpátiát érez és amikor módja lesz rá, mindenkor támogatni fogja nemzetközileg biztosított palesztinai jogukat.

Fuchs Mancsi tűzőszalon
elköltözött Oradea, Str. Rimanóczy 12 sz. alá.

Zsidó humor

A HATODIK KÖTET.

Még a régi Németországban történt, hogy egyik német város levelet írt egy híres galicai rabbinak, melyben az kérte, hogy küldjenek nekik egy fiatal rabbit, aki azonban ne csak a zsidó tudományokban legyen járatos, hanem a lérsaságban is tudjon megfelelő módon viselkedni.

A tudós rabbi kiválasztotta egyik növendékét és így szólt hozzá:

— El fogsz menni ebbe a városba rabbinak, de a Sulchán Áruh négy kötetéhez meg kell tanulnod egy ötödiket is, amelynek az a címe, hogy „Umgang mit Menschen”.

A fiatal rabbi elfogadta az állást, és évek múlva egyszer meglátogatta régi tanítóját, aki megérdezte:

— Na ismered-e már a Sulchán Áruh ötödik kötetét?

A kérdezett erre így felelt:

— Már a hatodik kötetet is ismerem. És melyik ez?

— Umgang mit Unmenschen.

EZÜSTKANÁL.

A zsidó snorrerek a kórházban, ahol éjjel meghúzódnak, élményeket mesélnek el.

— Velem nagy csoda történt máma, — mesélt az egyik. — Beállítottam Reb Smul konyhájába. Egyszerre csak bejön az asszony és megkérdi, mi járóban vagyok? Mondom, egy kis alamizsnát jöttem. Nem adott egy fikarcnyit sem, hanem összeszidott, mint a bokrot s azt mondta, menjek oda, ahonnan jöttem s azzal elment. Én is szomoruan kölrödtem el alamizsna nélkül a város leggazdagabb zsidójának a házából. De mit tesz Isten? Amikor kimegyek a konyhából, egy ezüstkanalat találok a zsebemben...

ÉSZREVÉTELENÜL.

Az egyik kereskedő már délután öt óra felé az utcán sétál és észreveszi, hogy barátja már bezárja az üzletét.

— Was ist, — kérdezi tőle — már ilyenkor bezársz?

— A dolog úgy áll, — mondja erre a kérdezett — hogy teljesen tökrementem és fel kell adnom az üzletet. Most minden nap előbb és előbb zárok, így a végén nem lesz feltűnő, ha egyáltalán ki se nyitok.

ÖRÖK SIRHELY.

Mikor R. Akiba Éger Posenben működött, meghalt a városban egy gazdag farkas zsidó. A Chevra nagy összegel kért a sírját. Az örökösök a városkaplányhoz fordultak panasszal. A hafóság megidézte a rabbit, aki a következő magyarázatot adta:

— Mi zsidók hiszünk a feltámadásban, tehát a legtöbb zsidónak csak „átmenetleg” van szüksége a sírra. A farkas, aki életében jót nem cselekszik, viszont nem részesül a feltámadás jutalmában, tehát örökre kell neki a sír helye, azért csak fizesse meg a magasabb árat.

AZ ÜRES VÁROS.

A rabbi, akit a Szentföldre hívtak meg, bucsuzott a hívtől. A hívtőség apraja nagyja elkísérte s még jóval a város határán túl sem akartak visszafordulni.

— Most látom csak — mondta a rabbi, hogy végre valami kellemeset is halljanak tőle régi hívei — milyen jó ez a város.

Az előjáróság egyik tagja bizonyos elégtellel fejezte meg:

— De amíg nálunk volt a rabbi, mindig csak szemrehányásokat tett és rosszaknak, gonoszaknak mondott bennünket.

A rabbi mosolyogva felelt:

— Hol itt az ellenmondás? Én azt mondtam: most látom, milyen jó ez a város, most, amikor mindenki itt van és nincs senki a városban.

NÉPÜNK

TERKESZTŐSŐ ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor — Lejtner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hítközsegeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 le. Külföldön: 120—80, 45, 25 ct, 180, 95, 60 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Remény és kétségbeesés között

Ha valaki figyelmesen szemléli a világ zsidóságának jelenlegi súlyos helyzetét, arra a megállapításra jut, hogy dacára a nagy erőmegfeszítésnek, amelyeket a zsidóság szerle a világban kifejtett helyzetének feljavítása érdekében, nem sok eredményt mutat. Vannak bizony sokan, akik elvezetik hitüket abban, hogy a mindenfelől jövő támadásokra, tudjuk e tartani defenzív frontunkat. A mai helyzetben épen e nagy ellenszenn és ellenséges almaszjára értekezésben, kétszerees fontos, hogy minden jelelős zsidó lényező azt hirdesse, hogy nem szabad elveszteni senkinek sem a jobb jövőben való hitet és a zsidó erő meg jóképen az örök kitarításban van.

Legjellemzőbb a mai helyzet tragikus mivoltára, hogy a legtöbb zsidók által tömegesebben lakott országban, a helyzet folyton rosszabbodik és mennyire jellemző erre a helyzetre az hogy Genfben, a zsidó világkongresszuson számos ország képviselője nem is tehetett jelentést, országa zsidóságának tragikus helyzetéről, mivel féltie kellett attól, hogy ezáltal konfliktusba keveredik az ott uralkodó szisztemával, illetőleg az ott képviselői kormányzattal. Mennyire súlyos lehet az ország zsidó lakosságának helyzete, ha nem is szabad róla beszélni a világ zsidóságának nagy nyilvánossága előtt sem! Mennyivel más volt a helyzet a világ háború e előtt, amikor zsidó nemzetközi kongresszusokon nyíltan és bátran lehetett egyes országok zsidóságának helyzetéről fejérdni. Ma már más a helyzet! Ma beszélni sem szabad azokról a szenvedésekről, amelyekkel a zsidó és kéteurópa sokmilliónyi zsidósága. Némán összeszorított fokkal kell tünni és szenvedni és még beszélni sem szabad.

És kétszerees féjdalom, hogy a világ zsidóságának egyetlen azylumának remélt országban, Palesztinában is hajmeresztő kegyetlenkedésről jön a hír. Csodálatraméltó önmegtartózással és szívós kitarással végtelen mindennapi munkáját a palesztina zsidóság, amikor nem tudhatja, hogy milyen pillanatokban érheti őt, vagy közeli hozzátartozóját egy gyilkos arab löve, vagy golyója. Ott nincs senki Vöröskereszt egyezmény, mert dumum golyókkal lönek és betegölő növényeket gyilkolnak le a gazul. És nincs humanitás, mert ártatlan iskolásgyermekek közé dobják a bombákat. És 15.000 angol sorkatona áll, tankokkal és lángos órákkal, repülőgépekkel és a modern harcászattal minden segédesszélőzével. És a híres nagy brit orozsán nem bír el néhány ezer irreguláris rabbióval.

Kétségbe kellene esni annak látásra, hogy sehol semmi reményünk arra, hogy szabad emberi és nyugodt életet élhessünk. A gduiti országokban hallgatni, tünni, Palesztinában meghalni — ez az egyetlen lehetőségünk! A világ legnagyobb birodalma, legnagyobb hajónada és bátor katonasága nincsen sehol, amikor zsidókat ölnek. Milyen „elégtelei” ez a német nemzeti szocializmusnak, hiszen ott még nem is ölik a zsi-

Mi lesz Palesztinában?

Borzalmas bombamerénylet Tel-Avivban

Naponta halnak meg ártatlan zsidók az arabok merényleteitől — Az angol kormány tehetetlen, vagy nem akar segíteni? — kérdi a palesztinai sajtó és az ottlakó 400.000 zsidó

A fájdalom és felháborodás, gyász és illakozás üli meg a palesztinai zsidóság szívét. A szűszszalékban zsidó Tel-Avivban olyan borzalmas merénylet történt, amire nem volt még példa. Minden arcról a kétségbeesés látszik és uccakok, hivatalokban, üzletekben és gydrakban a legnagyobb elkeseredéssel beszélnek a merényletéről.

Igy nem mehet tovább! — ennek véget kell vetni! — ez hangzik mindenfelől. Ezt írja megjelölés hangon a héber sajtó is, amely arról elkezdi, hogy fel kell hionni az angol és palesztinai kormányok figyelmeztetése, hogy a zsidóság türelmének vége már és nem hajlandók tovább elcsenvedni az arab brutálisokai. Az első napok terroja óta még egyszer sem volt a kegyetlenül előidéztelt halálak olyan bőséges aratása, mint az utóbbi napokban.

Az utóbbi napokban fiatal drága gyermekeket oltottak ki, a minden emberi érzésből kivételözött arab besztiaik. Naononnan több zsidó utuló élet került id e előtt a sírba. A súlyosan, vagy könnyenben sebesültek száma löbbezerte, rug, sok köbözöttük egész életükön át nyomorék maradt.

A felülős cionista vezetők hallatlan erőfeszítéseket tesznek, hogy egyrészt, a kormány felrúzzák közönyéből, másrészt, hogy visszatartsák a zsidó fiatalokat attól, hogy elbeszítönn türelmüket, bosszút álljanak és egy polgárháború kezdődjék, amelynek retentió következményei lennének.

Mi történt Tel-Avivban?

Augusztus 16 én borzalmas esemény történt Tel-Avivban. A Jafa-Tel-Aviv—Lydda vasútvonal, a négy zsidó város bellerületén fut keresztül és este, amikor a vonat áthaladt ezen a ponton, amely igen élénk, egy ismeretlen tettes a vonat elhaladására váró közönség körébe egy bombát dobott, amely borzalmas pusztulást okozott. Egy gyermek meghalt, 20 zsidó lakos megsebesült, 11 köbözöttük olyan súlyosan, hogy a Hadassa kórházba kellett őket szállítani. A tettes, aki vagy egy utas, vagy egy arab vasutl al kalmazott volt, elmenekült.

A négyszerees gyilkosság Haifában

Newey Schaanan kertvárosban, Haifa mellett, — amint már a „Népnk” is közölte — három zsidó segédrendőrt és egy leányt megöltek az arabok. Most derülte kki a gyilkosság

részleteit. Aulóval mentek a szerencsétlenség, és a „Herbert Sámuel” kolóniától dényugatra, egy kőbarrikádát találtak az úton. Leszállottak, hogy a követeket az útról elhárnyják, de amint az autó megállott, rögtön lövéseket adtak le rájuk. Az utón magán 50 golyó nyomát találta meg a rendőrség. Awner Goldhaber segédrendőrt volt az egyetlen, aki sebesülten elmenekült, hogy segítséget hozzon, és ő észlelte, hogy egy domb mögött, egy arab löhétről vezényelte a lövet, amely három életet oltott ki. A leány neve Branka Kollin, 25 éves tel-avivi lakos volt. A vizsgálát megállapította, hogy a berdiék dumum golyókat használtak, amelyek borzalmas sebeket ejtettek a szerencsétlenségben.

Az első zsidó ellentámadás

Julius Wagschal, 25 éves németországi elektrotechnikus, amikor Tel-Avivból Sarafend felé haladt, egy ott egy a katonai táborban előfordult hibát kijavított, az úton megámadták és lesből agyonölték.

A tel-avivi merényletnél meghalt nyolc éves David Achbar halála olyan mélyéges felháborodást kellett, hogy a négy hónapig szakadtan provokáció után, a tel-avivi zsidóság sem tudta tovább türelmetlen magát és amikor egy vonat ismét átfutott a tel-avivi uccakón és szokás szerint ismét követeket hajgáltak ki belőle, a zsidók is követekkel dobálták meg a vonatot, amikor is két arab megsebesült. Az arabok Jaffában azt a hírt terjesztették el, hogy néhány lucal arabot megöltek a zsidók. Negy arab tömeg gyűlt össze erre a hírre Jaffában, de a rendőrség gummi botokkal széjjel kergette őket.

A jeruzsálemi történt arab foglyai fel akartak lázadni és legyilkolni az öröket, majd kitörni és a felkelőkhöz csatlakozni.

A hafóságának sikerült az utolsó percben egy rendkívül veszélyes összeütkvést leleplezni, amelyet a jeruzsálemi fogház őrei és foglyai közösen készítettek elő. Az volt a tervük, hogy az örök által becsempesztelt fegyverek segítségével megfámadják az angol őrlőnőnőzsgát, egy öt és utána az összes angol és zsidó tisztviselőket és öröket megölik. Az összeesküvés élén Jussuf Gabriel, mohamedán fogházi tisztviselő állott, aki Egyiptomból került 12 évvel ezelőtt a jeruzsálemi fogházhoz. A foglyok vezére Hassar Dschebal volt, aki hírhedt pogromvezér volt 1929-ben és akkor többévi fogházra ítélték. Jussuf Gabriel

dókat, csak” kiüldözik, viszont az angol lobogó alatt, csaknem százal le is gyilkoltak néhány hónap leforgása alatt.

Csak a hit tart bennünket, csak annak biztos tudata, hogy ez is el muljon je

lőünk és biznunk kell abban, hogy a véres éjszakra amelyben most szenvedünk, el kell jönnie, a megbékélés és boldog jövő hajnalhasadásának is!

tízese és „hazafias” szónoklatokat tartott. Már meg is határozták azt az éjszakát, amikor a tettel végre akarták hajlani. Az utolsó pillanatban az egyik öszezsekkövő elárulta a tervet és beszolgáltatott egy revolvert sok municióval, amelyet Gabrieltől kapott. Gabrielt, a főkörmányzó rendelkezése azonnal Egyiptomba szállították, a legszigorúbb utastással. A további büntetésekről még nem szivárgott ki semmi újabb hír.

Kikből áll az arab terrorista-banda?

Jeruzsálem. A „Haarez” ismeretlét közlő az arab terrorista vezérével, akinek főhadiszállása Jenin hegyei között van. Fabri Effendi Abu Hadi, aki most 70 éves, de még nagyon életerős és elsőkelő arab családhoz tartozik. Már fiatal korában is bendevezér volt, a Nablus és Jenin körüli hegyekben és már a török kormány sokszor ellátta hosszabb várfogságra. Egy ízben 15, máskor meg 20 esztendő büntetést kapott, de sikerült mindig elmenekülnie és Jenin barlangjában meghúzódni.

A terrorista ötven százaléka vallási fanatizmusból kövél el tetteit, husz százaléka városi munkés, tíz százaléka büntetésüket kiélőlt bűnöző, tíz százaléka szíriai és transzjordániai arab és tíz százaléka keresztény arab, akik Jeruzsálem környékéről származnak. Minden egyes terrorista esküt kell tenni, amelyben fölelezi magát arra, hogy akár sebesüljen, akár épen fogságba kerül, nem árulja el társait: különben halállal lekolárulásáért. A felkelés kezdetén alig volt tíz fegyverű, azonban később szereztek angol és német gyártmányú fegyvereket. Hatvan százaléka a fegyvereknek angol eredetű és negyven százaléka német gyártmányú.

Bloxeheim Simon clui rabbi-ülnök támadása saját hitközségének sechitája ellen.

Érdekes rabbinikus döntés történt az elmúlt héten Clujon Zimmelbaum Pinkász oradeal rabbi-ülnök vezetésével. A Bész Din másik két tagja, a *nasjalonai* és a *ruszkovali* rabbiak voltak. Weil Joel metsző ügyében hoztak döntést, Gasner Akiba clui főrabbi kérelmére. A főrabbi állítása szerint, Weil nem méltó a metszői állás betöltésére és kérte a metszőnek, hitközség szolgálatából való menesztését. A főrabbi már régebben felfüggesztette a metsző működését, aki azonban a satu-marei főrabbihoz fordult panaszával, aki az ort. központ iródával együtt gondoskodott arról, hogy a metsző tovább is véghasson, ellenőrzés mellett, aprómarhákat. Ilyen előzmények után áll össze a din-tóra, amely ugy határozott, hogy végleg menesztli állásából Weil Joel metszőt. Egyidejűleg havi 3500 lei nyugdíjat állapított meg számára, amelyet a hitközségnek kell életfogytiglan fizetnie. A rabbinikus döntés előtt, többek között kihallgatták Bloxeheim Simon clui rabbi ülnököt, aki legnagyobb meglepetésre, az egész clui nagygógház ritudis megbizhatóságát kétségbevonata, és kijelentette, hogy ezt a sechitát nem tartja megbizhatónak és ő ebből 13 év óta nem is eszik. Ugy a clui ort. hitközség vezetősége, mint a rabbinikus tagjai közötti nagy megliközést és visszatesztést kellett éme kijelenítés, amelynek a hitközség belbékélének rovására, messzemenő sejnálatos következményei lehetnek.

Mindenesetre fájdalmas, hogy amikor a hitközség tagjai 28 lejes liba és drága marhas húsgaballát fizetnek, még kételeznek is szabad felmerülnie arra, hogy rituális szempontból nem teljesen kifogástalan sechitával kell megelégedjenek. De még fájdalmasabb az, hogyha ez valóban, hogyan hangozhatik el, felelős helyről — ily felelősenül.

— Aki jól akar étkezni, keresse fel Bucureshtben, Str. Emigratulul 8 szám alatt, a Targul Lapusról elszármazott Herskowitz Samu ort. kóser vendéglőjét.

Séta az ardeali zsidóság három nagy egészségügyi intézménye körül

Rövidesen megnyílik a satu-marei új zsidó kórház

Három hatalmas kórháza van az ardeali zsidóságnak, illetőleg egészen szabatos meghatározással: kettő működik és egy működ. I fog, de az is meg van már, csak a berendezés készült most el. A két intézmény amely már működik, az oradeai és a clui zsidó kórházak. Az oradeai csaknem száz esztendő, de olyan friss, olyan a korral haladó, mintha tegnap létesült volna. Tradíciója, mulja olyan, hogy arra az oradeai zsidóság büszke lehet. A másik: a clui. Ez nem oly régi, de a mai korak és a kor tempójának megfelelő, szédelőlesen gyors fejlődés és csaknem tökéletes technikai fejlettsége. A harmadik: a satu-marei. Itt már készen áll a hatalmas emeletes épület, amely a legmodernebb építési szabályok szerint került fel elő, csak az volt a nehézség, hogy olyan hatalmas költséget emésztett fel az építél, hogy utána a satu-marei lelkes vezetőknek és másoknak is, akik hozzájárultak nagy adományokkal, szünetet kellett tartani, amíg újult energiával hozzákezdhetnek a szép és monumentális épület berendezéséhez és üzembehelyezéséhez.

Kezdjük a satu-marei kórházzal, utána majd írunk a másik kettőről. Előbb arról, amely születtek. Igen, rövidesen megindul a satu-marei kórház üzemelése.

Hogyan épült és hogyan néz ki az északi vidék nagy egészségügyi intézménye?

Jónéhány évvel ezelőtt kezdtek építeni, sőt már néhány esztendője telő alatt is van. Azután hosszú szünet következett. De nem is csoda. Mert olyan nagyszabású maga az épület, a maga 62 szobájával, az egy holdas gyümölcsfákkal beültetett parkjával, impozáns emeletes épület, amely — talán furcsa — épen egy kórházzal kapcsolatban — rövidesen „élet” köllözök. Reméljük, hogy az életnek és nem az elmulásnak lesz az yluma.

Augusztus 17 én délután hatórákor előszőr hírták meg a satu-marei zsidó lársadalmat, hogy hivatalosan megtekintésük az új épületet, amely rövidesen megnyílik.

Dr. Hunwald Lázló, a Vármegyei Takaréék ügyésze, nagy beszédben részletesen vázolta, azt a munkát, amelyet lelkes emberbarátok folytattak, amíg idáig eljutott a megvalósulás útján a satu-marei nagy zsidó emberbarati intézmény. Ezután megtekintette a kórház zönség a kórházat, a szakember orvosok is a legnagyobb ragadtatással nyilatkoztak a látottakkal kapcsolatban. Egyelőre a szuterin és földszint lesz berendezve, s már a szükséges ágyak stb. is már szállítás előtt állanak.

Itt említjük meg azok neveit, akik a kórházbizottság tagjai: Dr. Hunwald Lázló, Ifj. Reiter Mór bankigazgató, Rosenberg Sámuel hitk. elnök, Havas Emil, Grünberger S. Dávid, Wohl Miklós vasnagykerekedő, Dr. Klein Alfréd, Markovits Elek, Waisz Elemér, Székely János mérnök, Dr. Fischer Samu, Freund József, Dr. Stern Mór és még néhányan, akik a szívükön viselik, hogy a kórház minél hamarabb és mennél komfortosabban nyíljon meg. Kétségtelen tény, hogy elévülhetlen érdemeket szerzett az eddigi eredmények eléréséig: csengeri Mayer Sándor is, aki remélhetőleg a jövőben is folytatni fogja konstruktív tevékenységét a satu-marei zsidóság eme büszkesége érdekében.

A satu-marei kórház, ami rövidesen meg lesz, bizonyos, hogy az ardeali zsidóság egyik mintatálménye lesz és Észak Ardeal zsidóságának, feltétlenül javítani lesz hivatalozt segítségül viszonylik.

Eddig írunk arról, ami — lesz. Legközelebb folytatjuk az ora teal kórházzal, amelynek száz esztendő mulja van és remélhetőleg még dicsőségesebb jövője. Ezt követőleg foglalkozunk majd a clui kórház fejlődésével is.

Rosenberg Sámuel satu-marei hitk. elnök érdekes levele a „Népünk”-höz, amelyben megírja, hogy miért nincs kibékülés a hitközségben

— A gyalult és gyalulatlan deszka aforizmája —

Ijen tisztelt Főszerkesztő ur! Augusztus hó 21 én kelt b. lapjában írt cikkére „Békét a satu-marei hitközségben” vonatkozólag, félreértések elkerülése végett kérlő fogom b. lapjában néhány soronak helyét adni.

Miután személyemmel, illetve az askená-zokkal foglalkozik több helyen és azt írja, hogy személyek háttérbe szorítása miatt nem akarunk részt venni a vezetőségben, ez ill nem áll fenn. Arról van szó, hogy megállapodtunk chaszid testvéreinkkel abban, hogy fele — fele részben leszünk képviselve az előjáróságban. Továbbá megállapodtunk abban, hogy az összes előjárósági tagok csak askená-zokból lesznek választva. Legnagyobb meglepetésünkre az ellenkezője történt és legfurcsább dologban az, hogy askená-z nagytemplomunkba, a chaszidok delegáltak nekünk gondnokokat. Nekünk sokhase jutott eszünkbe, ki legyen a gondnok a chaszid templomokban. Ugyazintén nagy többséget biztosítottak magunknak az előjáróságban, ami miránk nézve már csak azért is sérelmes, mert ezáltal a tulajdonról a velünk szemben tanusított nagy bizalmatlanságot látjuk. Mi tanujelét adtuk annak, hogy nem vagyunk bosszúállók és a leg-

jobb egyetértésben élünk ugy chaszid testvéreinkkel, mint rabbinokkal, tehát bizalmat várunk és a chaszid kopzsiságot nem tűrhetjük. Mi megmulattuk, hogy tudunk magunkon uralkodni és párlfegyelmet teremeltünk. Tehát joggal elvárhatjuk ezt a másik oldalról is. Ha pedig mi ezt nem érdemeljük, ugy vezessék csak ezt a chaszid testvéreink, mi nem fogunk nekik sohase kellemlenkedni, mi fizetjük a a kultuszadó és a gabellát és vezessék csak szerencsésen a hitközséget. Egyidejűleg kijelentjük, nem ezonosítjuk magunkat azokkal akik a hitközség felbontására törekcszenek. Ami pedig kedves főszerkesztő ur azon fáradóztat, hogy meg mindig gazdag ember. Ugy tét, mintha mi sem történt volna s a zsinagógában, az utcán, ottthon, mindenütt ugy viselkedett, mint azelőtt.

Az emberekkel azonban nem lehetett félrevezetni. Mindenki tudta, hogy Reb Slajme-nak már torkán a kés. De sokan azt hitték, hogy ott, ahol egyszer nagy volt a gazdagság, sokáig meg lehet élni a vagyon romjából is. Szíves közléseiről fogadjja ezuton is hálá közönetemet és

meradok tisztelt hire: Rosenberg Sámuel

Most vásároljon szövetet!
1) Mójában áll a beérkezett nagytömegű újdonságokból a legszebbet kiválasztani.
2) Szezon előtt lényegesen olcsóbban árusítunk.
Deutsch posztóáruház
Oradea, Strada Avram Iancu 4.

A főbbezer éves algiri zsidóság az antiszemitizmus pergőtüzében

A párisi „Illustration” cikksorozata Algirról.

A párisi Illustration a következőket írja: Algéria nem kolónia többé, hanem maga Franciaország. Ami mindenkinek felülök, ha 1936 ban partra száll Algírban, hogy tombol a fejtelenítés, a fajok borzalmas öli, egymás elleni küzdelme, amely most drámai fordulatokkal fejeget. Miért lett most egyecspásra, annyira akut a faji kérdés? Kétségtelen, hogy ezen a legutóbbi választási eredmények hatása mutatkozik. Itt is, mint mindenütt a világban, a néptömeg ömögcsenvedélyére epelláltak a politikussok és szélet vetettek — vihart arattak. A fajok harcáról tulsokat beszélek. És Északafrikában harc és faji kérdés régidök óta egyet jelent. A zsidókérdés pedig különösen sebezhető pontja volt mindég ennek a földterületnek. Algírban, a politika bűnös könnyelműségével felszínre dobta ezt a kérdést. A legutóbbi választások különösen felkavarították ezt a kérdést amelynek nagy nyugalom kell és nem izgalom. Hat és félmillió benschülött lakik ott, akik között 800.000 európai él, s ezek egyrésze zsidó. A zsidókat nem szeretik s ugy szeretik bediktálni őket, mint minden bajnok okozót — írja az Illustration s, akiknek a legutóbbi száz év alatt elért fejlődésük, kiszámíthatatlan konzekvenciákat jelent az őssz-lakosságra. A legregőbb zsidó telepek Északafrikában, főbbezer évesek s még a rendes időszámítás előttről valók. Nagy vándorlási hullám ért ide, a jeruzsálemi templom pusztulása után, meg akkor, amikor a mórokak és zsidókat kiűzték Spanyolországból. A zsidók számára, az algiri francia uralom, a gettóból való szabadulást jelentti és biztonságot, az arab gyűlölettel szemben. Politikailag amikor a polgári

jogok birtokába jutottak, a baloldal felé orientálódtak. Ez most Oran környékén a választások idején azazl járt, hogy Algír nyugati részében megerősödött az antiszemita agitáció, ahol sok spanyol lakik. Lambert abbé jelöltette ott magát, aki egyházi körökben nem volt nagyon kedvelt személy s így remélte, hogy a zsidók fogják megválasztani, akiknek igyekezett használni. De csalódott reményekben, amennyiben az orani zsidó szavazatok, a népfront jelöltjét egy szocialistát segítettek győzelemhez. Ettől a percőt kezdve, Lambert abbé kibontotta a zsidógyűlölet zászlóját és elkecseregett ellensége lett a zsidóknak. Ez idő óta, folyton naprenden vannak a faji kérdések Oranban és egész Algírban.

Zsidóbarátság miatt ölték meg az algiri főmuftit

Néhány hete, hogy az algiri főmuftit meggyilkolása őrítási fellüvésit kellett az egész világon. Ezzel kapcsolatban a következő szenzációs részletek derültek ki a gyilkosság részleteiről. A testet még nem fogták el. Burnuszba burkolozva közeledett, a Rue de la Lyre-n a 68 éves főmuftihoz, Marabut Ben Dali Mahmud Koli-hoz és azon a cimen, hogy az orteni szokásoknak megfelelően tisztelete jelölül homlokon csókolja, törével szíven szúrta. A szemtanúk kétségtelenül megállapították, hogy az illető mozlim volt. Ha csak a legcsékélyebb gyanu is merült volna fel olyrányban, hogy az illető zsidó lett volna, akkor felmérhetően súlyos kihatással lettek volna a merénylenek. De legkevésbé okuk, épen az algiri zsidóknak lett volna a főmuftit megölni, mert

köztudomásu, hogy az orani és konstanlinei pogromok ellen, annak idején a leghevesebben küzdött és az orani polgármester, Abba Lambert antiszemita propagandája ellen is a leghevesebb harcolt folytatta. Meggyilkolása előtt néhány nappal küldött épen táviratot Párisba, amelyben jelzi a francia kormánynak, hogy az ifjúörökök mozgalmának épen Párisban időző tagjai, nem képviselik az algiri lakosság közhangulatát. Köztudomásu, Algírban és Franciaországban is, hogy ez a párt a legantiszemita pártja Északafrikának.

Most már átlátában azon a véleményen vannak, hogy a főmufti épen ezzel a távirattal írta alá halálós ítéletét, mert magára vonta az antiszemita haragját. Az algiri nacionalisták mozgalma erősen antiszemita. Ben Djellul orvos által vezetett „Északafrikai csillag” mozgalom, tullejdonképen gazdasági téren akarta felvenni a harcot a zsidók ellen, de 1933 óta, amióta a nemzeti szocialista német befolyás erősödött keleten, aktív harc indult a zsidóság ellen. A párizlám mozgalm központja évek óta Berlinben van és befolyásolja a keleti zsidóság helyzetét.

A megölt főmufti, Algéria legelőkelőbb családjának tagja volt. A malekíták feje volt, amely szektának főképen Algírban és Tuniszban sok híve van. A gyilkosság a francia uralomnak is kellemetlen, amelyet valamilyen uton módon ki kell parizzozon.

„Zsidó-arab megegyezés biztosíthatja csak Palesztina fejlődését”

A „Times” egyik legutóbbi számában igen érdekes cikk jelent meg, Amerynek, a volt gyarmatügyi miniszternek tollából. Amery kijelenti ebben, hogy két nép áll egymással szemben Palesztinában. Az egyik, egy fejlett nép a másik egy visszamaradott. Most nem lehet a visszamaradott népet éonyben részesíteni a mássikkal szemben, pláne abban az esetben, amikor utóbbinak elkötelezték magukat és az angol nemzet nem lehet szegző. Ha ez araboknak teljes jogot adnának, ugy majoritálnák a zsidóságot és megakadna az ország fejlődése. Legegészségesebb volna, ha öven-öven százalékosan vállalnák az ország irányítását függélenlül számarányuktól és ezt a státus-quot örökidőkre biztosítaná az angol kormányzat. Ez olyan politika volna, amelyre építhetne a zsidóság és az angolok is. Így ír Amery lord volt miniszter.

A „kóvéd”

Írta: Zangwill Israel.

A világhírű angol zsidó író tízéves halálózási fordulóját kegyelettel ülte meg az egész zsidóság. Egyik legszebb zsidó tárgyú novelláit közöljük ez alkalommal kegyeletes emlékezésével.

Reb Slajme Halperinről már városzerte rebesgették, hogy inzolvens.

Vagyone, nagy vagyona ugyan soha nem volt, viszont mindig jó üzleteket kötött és ezzel listességesen keresett is. Utolsó vállalkozásai azonban sehogyssem sikerültek. A takarmányra, melyet a hadseregnek szállított, ráfizetett. A kaszárnyaépítésre szintén. S a vasúti vállalkozásokra, ha nem is fizetett rá, viszont keresni sem kerestett rajtuk.

Az emberekkel szemben azonban Reb Slajme megőrizte a látszatot, annak a látszatát, hogy még mindig gazdag ember. Ugy tét, mintha mi sem történt volna s a zsinagógában, az utcán, ottthon, mindenütt ugy viselkedett, mint azelőtt.

Az emberekkel azonban nem lehetett félrevezetni. Mindenki tudta, hogy Reb Slajme-nak már torkán a kés. De sokan azt hitték, hogy ott, ahol egyszer nagy volt a gazdagság, sokáig meg lehet élni a vagyon romjából is.

Reb Slajme Halperin vegyonának azonban már romjai is alig voltak. Ennek ellenére

lízette rendüellenül a kultuszadóját és ugy osztogatta az alamizsnát, mint az gazdag emberhez illik.

Megőrléért, hogy egy izben, amikor a zsinagógában gyűlést indítottak jólékony célra, a hitközség tagjai elhalárolták egymás közt, hogy Reb Slajmet megkímélik attól, hogy adnia kelljen, tölje nem kének.

Amikor másnap Reb Slajme találkozt az utcán az adománygyűjlővel, kemény hangon rászólt.

— Mi dolog az, hogy rólam megfélekeztek?

A másik zavarában csak hápogott, majd elpirult, majd elfehérédett, nem tudta mit feleljen. De azt egy társa kíséretében felkereste Reb Slajmet, aki igen számolettő szszszeggel járult hozzá a gyűjléshez.

Reb Slajme nem engedett büszkeségéből egy jótányit sem s kényszerítette a város lakosságát, hogy továbbra is az előkelő és gazdag embert listeljük benne.

Egyszer ismét olyan emberek keresték fel Reb Slajmet, akiknek stírgős célra kellett gyűjteni, Jeruchom, a templomszolga azt állítja, hogy látta, amint megjelenésük után a szolgáló a hátsó lépsőn leosont az ezüst gyertyatartókkal, utját a zálogkölcsonzó felé vette és onnan a gyertyatörök nélkül érkezett heza. Tény azonban, hogy Reb Slajméhoz ez alkalommal sem jöttek híába kéni.

Jeruchom a templomban elmesélte, amit

látott és elbeszéléséhez a házasságközzel fűző hozzáfűzte, hogy biztos tudomásu van arról, hogy Reb Slajmeknél már régen nem esznek húst. Hus akkor kerül az asztalra, ha vendégek jönnek.

Jakob Smul, az ügynök, nevelve jegyezte meg:

— Hallod-e, ez tulzás. Lehet, hogy Reb Slajme most tényleg nem áll valami fényesen, de hogy husra ne telheszen neki, olyan rosszul nem mehet a sora. Bárcsak mi élhetnénk olyan jól, amilyen jól ő él.

Jakob Smul még csak nem is sejtette, hogy milyen rosszat kíván ezzel önmagának. Mert Reb Slajme ebben az időben már nemcsak húst nem evett, de jóformán nem evett egyebet sem. Reb Slajme egész egyszerűen: éhezett!

A hitelezőtivel kiegyezett. Megígérte, hogy kilizeti tartozásának egy kis százalékát, de annyi pénzt sem tudott összehozni, amennyi ennek az ígéreletnek a beváltásához szükséges lett volna. S ekkor Reb Slajme Halperin egyezséget kötött az — éhséggel.

Sohsem volt gyevő, de azért volt, amit szivesen evett. Keveset, de jól: ez volt az elve. Nemcsak evésben. A dohányzásban s az ivásban is. A legjobb fajtlájú cigarettákat szílte. S a pincéje régen, kitűnő borral volt tele.

Harminc esztendő át minden nyáron elutazott családjával Reb Slajme phenni. S most nem mehetett, és nagyon nehezére esett!

258

Az oradeai orth. zsidó-fiu- és leánygimnázium és elemi iskolák az ardeali élet fontos kulturtényezői

Ha semmi egyébét nem mondunk, mint azt, hogy 800 zsidó fiú és leányt nevel évente az oradeai orth. hittközség által létesített fiú és leánygimnázium és elemi iskolák, már eleget mondunk arról, hogy az ardeai élet fontos kulturtényezői. Az egész ardeai zsidóság szempontjából is. Nagy misztérium feltevése annál is inkább, mivel nem csak az állami tudományokra tanítja, hanem a legszigorúbb vallási nevelésben is részesíti sokszáz tanítványát. Mindig szeretettel kísérik ennek a kiváló kulturális intézménynek működését, amely 35 nagyszemélyes tantervvel, az élen *Bíró Márk* igazgatóval egyik legnagyobb iskolája, az ország zsidóságának. Az oradeai orth. hittközség akkor halad ösei nyomdokain, amikor ezt a kiváló intézményt mindenben támogatja és tovább működtetése elől minden akadályt elhárít. Kell ez azért is, mert ez a tanítvány nem szablonos ideg- és lelki állapotban, hanem a növendékek igazi szellemi, lelki táplálójá és az igaz zsidó szellemek meglátó-hona. Nemcsak névleg zsidók ezek az iskolák,

hanem egész lényegükben a zsidó szellem sugározzák be, az ifjúság lelkébe. A zsidó szülőknek, legfontosabb és legmagasabb feladata, hogy gyermekeiket ezekbe az iskolákba járassák. Ezzel eleget tesz saját jóllelőgott érdekének, gyermekei neveléséért is a legjobb kezébe teszi le, és vég eredményben, hozzájárul ahoz, hogy egy nagyszemélyes zsidó intézmény létezésének működtetését az idők végtelenségéig a régi szellemben folytathassa. Az ardeali ortodoxia a legvalószínűbb vidékekről is elküldi gyermekeit, mert tudja, hogy ez az iskola a legjobb Ardeában. *Egyetlen zsidó középiskola Romániában, amelyben rendszeres és intenzív Talmudtanulás folyik.* Most, hogy a tanév nemskorra megkezdődik, remélhető, hogy az oradeai, a környékbeli és az ardeali szülők tömegesen iradják be gyermekeiket ebbe a kitűnő 800 növendéket oktató régimutlva, a mulban is sok kiválóságot nevelő iskolába.

A zsidó világgkongresszus alapszabályai

A genfi zsidó világgkongresszus befejezte tanácskozásait. Tekintettel arra, hogy állandó szervet létesített, a világ zsidóságának védelmére végleges alapszabályokat is alkotott, amelyekkel alant részletesen közlünk:

A kongresszus minden második évben ül össze, azon a helyen és abban az időpontban, amikor a zsidó központi tanács vagy executive elhatározza. Az összehívás és megrendezést az executive kell végezni.

Rendkívüli ülésszakot bármikor összehívhat a központi tanács.

A delegátusokat minden országban egy küldik ki, hogy vagy általános választáson választják meg, vagy ahol a zsidóságnek amugy is létezik egy közös képviselője, akkor ez küldhet ki delegátusokat a kongresszusra.

Aktív szavazati joga van, minden egyes husz évét betöltött férfinak és nőnek. Passzív szavazati joga van, minden 25 életévét betöltöttnek.

Minden szavazónak csak egy szavazati joga lehet.

A választások, négyévenként törtéhetnek meg. A delegátusok mandátuma a kongresszus

szus összehívásával kezdődik, amelyre megválasztották, végződik pedig amikor az újabb kongresszus összehívott.

A központi tanács kötelessége, hogy felügyeljen arra, hogy a kongresszus által elhatározott ügyek végrehajassanak. Ez a központi tanács áll, az executive tagjaiból, a kongresszus által választott tagokból. A kongresszus olyképen választja meg a központi tanácsot, hogy a részvevő egyes csoportokból választja meg arányosan. A központi tanács évente legalább egyszer összehívott. Az executive kötelessége ennek rendszeres összehívásáról gondoskodni.

Végül az executive kötelességeiről és jogairól határoztak.

Hogyan lettek szenvedő emberek ismét munkaképesek?

Mert a legsúlyosabb ideges gyomorbetegségek, máj-, vesé- és epebetegségek ellen a **VILÁGHÍRŰ „GASTRO D.”** használták

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 130 lei utánvéttel Császár gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

neki. Az embereknek azonban azt mondta, hogy az orvosai tanácsára töltsék otthon a nyári hónapokat. A valóságban persze mindez másé volt. Az orvosok éppen ebben az esetben tanácsolták neki, hogy utazzék el, mert Reb Szejme egészsége bizony leromlott az utolsó időben...

A ruhája tisztá volt és rendez. De már meglátszott rajta a kefe nyoma. S a szükség minden oldalon benyomult a házába s otthonossá lett benne. Rényomta helyegét az arcokra, a ruhákra, a bútorokra.

De Reb Szejme Halperin bűszke magatartással mit sem változott. Azt megörömi nem lehetett.

Első volt és első maradt minden hittközségi ügyben és a város társadalmi életében is megtartotta azt a helyét, amelyet akkor foglalt el, amikor még jól ment dolga. Gazdag és előkelő férfi volt ő a közéletben még mindig, émbár egyellen fillért sem mondhatott magának. De hiszen azelőtt sem a zsebének köszönhetette előkelőségét, hanem a gondolkodásának, a viselkedésének, az egész lényének. Előkelő volt, tetőtől-talpig.

S az is maradt élete végéig.

Becsületéből, az emberek becsületéből, abból, amit a zsidó így nevez: *kóved*, abból Reb Szejme ne engedett. A többivel pedig nem törődött.

Néha jó útleletek csinál az ember, mások meg rosszakat. Ahhoz azonban senkinek

semmi köze, hogy otthon, lakásunk falai között hogyan élünk, mit eszünk, mit iszunk.

— Csak küldjenek hozzám vendégeket szombatra — mondta Reb Szejme — szívesen látom őket.

Szívesen látta és derekasan meg is vendégelte. Ha azonban nem küldtek volna vendégeket hozzá, alaposan kikérte volna magának azt, hogy őt az emberek, akármilyen okból is „megkímélték”. Erre neki semmi szüksége nincsen.

— Még élék! — szokta mondani. — És megkövetelem, hogy becsüljenek!

Igaz, tele volt adóssággal: de az adósságokat érte nem más fogja kifizetni, hanem — Isten segítségével — ő maga.

A háza jelzőlegelőcsont tábláztak be. A bútorokat elzálogosították. És a házieszközök szintén. A legszükségesebb dolgoknak is híjjával voltak otthon. De a kifelé, az emberekkel szemben meg kell őrizni a régi méltóságot.

Mert minden dolog között első, legelső: a becsület!

Pészach ünnepe közeledett s megkezdtek a maceszhez való liszt gyújtását. Reb Szejme erre a célra mindig sokat áldozott, sőt ő maga a hittközségektől függetlenül is osztogatott lisztet a szegényeknek. És maceszt is sültetett a számukra. Az utolsó évben erről ugyan már le kellett mondania, adomány

Vallásos zsidót nevezett ki bírónak Roosewelt, az U. S. A. elnöke

Newyork. Az Egyesült Államok zsidóságának történetében most először történt meg, hogy egy zsidó emigráns kerületi bíró lett. *Mandelbaumnak* hívják az új bírót, aki New York államban szenátor volt mostanig. Apjával együtt ötven évvel ezelőtt vándorolt ki Orosz Lengyelországból, amikor is hat esztendő volt a fiúcska, aki most ilyen nagy karriert futott be. Apja nagyon szegény ember volt, de gyermekeit gondosan nevelte és meghozta a legszigorúbb vallásos szellemben. Chéderbe járt és a „Jesivat Ichak Elchanan” talmud iskolát is látogatta. Ő alapította a „Jung Israel” elnevezésű imagyestületet.

Érdekes, hogy most, új hivatalában is szigorúan megtartja a szombatot és soha más, mint szigorúan kosert nem eszik. Amikor Roosewelt, a jelenlegi elnök még kormányzó volt, minden másodnap tanácskozással volt nála, amelyen résztvett Mandelbaum is. Feltűnt Rooseweltnek, hogy soha nem nyúl semmiféle ételhez, amikor megkínálják. Amikor egyik ismerősénél érdeklődött ennek oka felől, akkor felvilágosították, hogy nem eszik mást mint szigorúan rituálisan elkészített ételt. Nagy volt Mandelbaum meglepetése, amikor néhány nap múlva, ez mondta neki Roosewelt, hogy gondoskodott arról, miszerint Mandelbaum ezután ehett az ő asztalánál, mert olyan ételre gondoskodott számára, a felesége révén...

Most Mandelbaum nagy pozícióit tölti be és amikor a zsidó nagy naplóp munkatársa felkereste, azt mondta, hogy csak azt sajnálja, hogy szülei nem érthették meg azt, hogy lassák fényes pályafutását, amely — a lap szerint — még mindig felélelhet.

Régen, az ugynevezett „régi világban” az ilyen karriert nem voltak nagyon ritkák, a liberális fellegújs országokban. Most azonban fehér holló csak Roosewelt nagy szimpátiájának köszönhető, amelyet a zsidók iránt érez s amelynek állandóan nyíltan tanújelét adja...

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Ellul 10, augusztus 28.
Szombat: Ellul 11, augusztus 29, — 2: טו:ק
Heti szidra: כ"י תמוז
Heti hafóra: ר"ג עקרה

Szombat kezdete:
Üzlet bezárás 6 55.
gyertyagyújtás 7 05.
Istentisztelet kezdete 7 15.
Szombat befejezése 8 10.

Kis epizódok a nagy kongresszusról

Horogkereszt a zsidó világgkongresszus bejáratán.

Rendkívül szigorú rendről ellenőrzés dacára, sikerült a svájci nemzeti szociálistáknak a Balmet Electoralban, ahol a zsidó világgkongresszust tartották, beszélni és a bejáratra egy nagy horogkeresztet rajzolni. A kampókeresztet azonnal lemosták és megjobban megerősítették a rendőrséggel.

Dubnov üdvözléséből:
„Ha nem sikerülne az első világgkongresszuson, a mi világgkongresszónk, a mi világgkongresszónkunkon, belső széttagoltságunkat és pártellenfeleinket kiküszöbölni, és egy egységes világgkongresszust létesíteni, akkor ugyanabban az anarchiában élünk, mint eddig.”

A letartoztatott világgkongresszusi kém.
A svájci frontlét vezetője, *Friedrich Eisenegger*, akiről köz tudomású, hogy a berlini Birodalmi propaganda miniszteriummal szoros kapcsolatban van, Németországból való visszatérése után, Bernben le lett tartóztatva. Házikutatást tartottak Eiseneggernél, amikor kiderült, hogy *Eisenhauer*-lól, aki a „Cion bölcseinek jegyzékönyve” „szakértője” volt, megbízást kapott hogy a genfi világgkongresszuson kénkedjen.

A bojkott a leghatékonyabb fegyver a németekkel szemben.

Dr. Tannenbaum, new-yorki delegátus rendkívül érdekes jelentésben számolt be arról az eredményről, amelyet az amerikai németellenes bojkott mozgalom elért. A németek súlyos veszteséget szenvedtek ezelőtt és Tannenbaum szerint a bojkott a leghatékonyabb fegyver, a Harmadik Birodalom politikája ellen.

A világgkongresszus költségvetése.

Tizenöt ezer fontot tesz ki az összeg, amelyet mint költségvetési előirányzatot megosztott a világgkongresszus. Érdekes, hogy ennek az összegnek felét az Egyesült Államok zsidósága vállalta, tíz százalékot Anglia, hét százalékot Franciaország, öt százalékot Lengyelország zsidósága vállalt. A többi más országokban lakó zsidók adják össze.

A kommunista mandátumát nem igazolták. Őt kommunista mandátumát nem ismerték el. Ezek Amerikából jöttek, az ottani „Amerikan Jewish Congress”, amely végrehajtotta a választásokat, nem igazolta le ezeknek megbízását. *Fine*, az angol munkásság képviselője erősen harcolt annak érdekében, hogy elismerjék ezeket a mandátumokat, de ezt nem sikerült keresztülvinnie. *Lotus Lipsky* USA bel megbizott, elene volt az illeték leigazolásának, s azzal moiválta nézetét, miszerint az amerikai kommunisták, erab barát politikát hirdetnek és ezzel mérhetetlen károkat okoznak a palesztinai zsidóságnak és a zsidó országépítés eszméjének. A kongresszus a kommunista mandátumokat nem igazolta.

A német és orosz zsidóság hiányzik.

A német delegátusok hiányának, de nincsenek ott az oroszok sem. Folytak ugyan tárgyalások, amelyek azonban sajnós félbemaradtak. Így történt azután, hogy az első megalakult zsidó köztársaság, a bíróbidsani,

nem vehetett részt az első zsidó világgkongresszuson.

Komoly és fantasztikus ajánlatok.

A kongresszusra különböző komoly és még több fantasztikus levél és ajánlat érkezett be. Így többek között egy levélről azt közli, hogy ő *Hiller „barátfja”*, aki neki le van kötelezve. Amennyiben 200.000 svájci frankot kap, akkor ellátja a Führernél, hogy beszúnteti a zsidóüldözést.

Nahum Goldman nagy sikere.

Nahum Goldman referátuma hatalmas sikert aratott. Képrázatos előadókészség, kitűnő nyelvtudás, nagyszerű rögzítéskészség embere. Mindenkinnek nyelven beszél. Angolul, németül, franciául, héberül és jidisül. Emil Ludwig kijelentése szerint, ezen a helyen (A Népszövetség bírósága) Brand öta ilyen beszéd nem hangzott el.

A lenyel antiszemizmusról néhány konkrétuma.

A lengyel antiszemizmusról groteszk tüneteket is jelentettek. Így többek között száz egyetemi tanárt állás van úresedésben, de alkalmas lengyeleket nem találnak azok betöltésére. Zsidó pedig nem kell nekik. Ugyancsak száz mérnöki állás szabad a lengyel államvasutatnál, de zsidó nem kell nekik. Ilyen „egyenjóság” létezik egy államban, amely a Népszövetség tagja...

A német távirati irodák képviselői szabad bemenetelt kaptak a kongresszusra.

A német távirati irodák tudósítói minden további nélkül részvehettek valamennyi ülésen. Ez azért is fontos, nehogy idővel azt mondassák, hogy a zsidók titokban tanácskoztak és újból kísérlsen olyan hazugság, amilyen a „Cion bölcsei”-vel kapcsolatban elterjedt.

32 ország 280 delegátusa elhagyta már Genét.

Egy héti tanácskoztak, szónokoltak, szerveztek a világ kitűnő zsidó reprezentánsai. Azután széjjel szétledt 32 országba, 280 delegátus. Mit visznek társuljukban? Reményt, jobb jövőt, vagy csüggedést és elkeseredést. Ugy hisszük, az a hét nyolc millió zsidó tömeg, akiket képviseltek, örömmel fogadja őket. Örömmel és szeretettel és hozzájárulásával megpecsételt mindazt, amit ők Genfben határoztak, abban a teremben, ahol néhány héttel ezelőtt Stefan Lux, az emigráns zsidó újságíró a halálos golyót fejébe röpítette — a zsidóság jobb jövőjéért...

Előre haladott idény miatt nyári divatárak mélyen leszállított árakban, KERTÉSZ divatruházban Piafa Regina Maria 1.

Német frontarcosok gyermekei.

Berlin. Ugyanakkor, mikor szerte az olmpial gondolatot ünnepezték, a német zsidó frontarcosok védekezni kénytelenek az ellen, nehogy az iskolai felvételeknél a frontarcosok gyermekeit is méltánytalanság érje. Ezzel kapcsolatban egy lap statisztikai adatokkal világítja meg, hogy a zsidó iskolák növendékeit közül 80 százalékban vannak a frontarcosok gyermekeit, akiket a törvény értelmében más nyilvános iskolába is fel kellett volna venni. *Hamburgban* a zsidó iskolák növendékeit között így szerepelnek a frontarcosok gyermekei: a Talmud-Tóra Főiskola 751 növendékéből 576, a leányiskola 717 növendékéből 549 német állampolgár és frontarcos gyermeke.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,
Str. Lipscaii 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

Rövidesen vége a nyárnak!

Gondoskodjék idejében

őszi szövetek

ról. A legszebb és legdivatosabb ujdonságok beérkeztek.

Nyári szöveiteket helyszüke miatt

potom árban eladjuk

KATZ posztóruház

— Érdekes per az arab terror napjaiban. *Jeruzsálem*. Azt a három zsidó kolonistát, akiket Rechobolban letartóztattak, *Bodilly* bíró, egy heti tárgyalás után felmentette és szabadlábra helyezte. A vád az volt ellenük, hogy felbérlelt arabokat, hogy egy zsidó telepítvényen klírsák a fákat. Az egész országban a legnagyobb figyelemmel kísérték a per menetét. Az ítélelhirdetésnél a bíró kijelentette, hogy az arab tanúk kijelentésén nem vehette komolyan figyelembe, mert azok teljesen megbízhatatlanok.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbátrabb eredménnyel kezelt a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— 234.000 zsidó él Londonban. *Dr. Miron Kantorovitz* nyilvánoságra hozta a londoni statisztikai hivatal által összegyűjtött adatokat, amely szerint Nagy Londonban 234 ezer zsidó él, amely a város összlakosságának 28%-át teszi ki. Egész Nagy Britániában 340.000 zsidó lakik, így tehát az angol szigeteken zsidóságának 96%-a Londonban lakik.

Bármilyen mennyiségben magas árértékű veszők aranyat, ezüstöt, brilliántot. **HERBST, óra ékszeráruház** Bulv. Rea Ferdinand 5. Minden elfogadható árértékű birtoklások eladott 250, most 100 lei, ezüstöt 500, most 220 lei, ezüstöt 800, most 300 lei, ezüstöt 1000, most 400 lei.

— **Siesta Szanfórium Budapest**, I. Ráth György uccsa 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintéze. *Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészlet, nőgyógyászat, urológia, stb.* Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium, Elektrocardiograph (szívvizsgáló), Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék, Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógynintézet. Orvosiilag vezetett villanyterápiás konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetméteres park. — Olcsó árak!

— A spanyol forradalom előli Németországba visszamenekült zsidók a koncentrációs táborban. *Berlin*. Számos németországi zsidó, akik a nemzeti szocialista éra beköszönlése óta Spanyolországba vándoroltak ki, most ismét visszatértek Németországba, tekintettel arra, hogy a forradalom miatt elvesztették existenciájukat. A német hatóságok azonban azonnal koncentrációs táborba vitték őket, minthogy hasonló módon bánnak, minden visszatérő emigránsnal. Csak az esetben térnek el ettől, ha az illető kötelezi magát arra, hogy rövid időn belül ismét elhagyja Németországot.

— **Cluji utja** alkalmával okvetlenül keresse fel az Adler féle vegetáriánus éttermet, ahol reggelit, ebédet, vacsorát a legújabb és legdivatosabb árban kaphat, ugyszintén a legfrissebb cukrászatieményeket. — Eszelgetéskor szálást is. *Cim Orhei, Kóser Vegetáriánus étterem Cluj str, Regele Ferdinand 22. I. em.*

— **Deutsch Pál orth. kóser boged** Baia-Mare, Kispiacón.

— Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet **SZIRMAY**-nál, Oradea, Sas palota.

Zsidó telepek és kolóniák látják el a palesztinai városokat terményekkel és főzelékfelével. Most látszik csak azok előrelátásának nagy értéke, akik folyton hangoztatták, hogy zsidó városi település mi sem ér, ha nem áll mögötte, megfelelő mezőgazdasági telep, vagyis a városi lakosságot Palesztinában a falusi őstermelő zsidóságnak kell ellátni. Most, hogy a sztrájk folyamán a fellahok, részben önmaguktól, másrészt, a sztrájkbizottság erőszakolásra beszűntették a városi zsidóság ellátását, a kolóniák feladata e téren erősen megnövekedett. Azóta a termények ültetése meg-háromszorozódott. A kolóniák zsidó fiatal-sága éjszankánként őrségen áll, nappal pedig minden erejét megfeszítve dolgozik, hogy a vizellátást biztosítsák és ezáltal a főzelékfélék termelésével függetlenítsék a városi lakos-ságot, az arab sztrájkoltól önkényeitől. Ma már naponként érkeznek Tel-Aviv Haifa Jeruzsálem piacra fehér lédák, amelyek hygienikusan és szakszerűen szállítják a szükséges őstermel-vényeket a piacokra. Paradicsom, ugorke, gyümölcsök, a legszebb és legjobb minőségben. Tel-Aviv megnagyobbított pályaudvarán naponként három vonat hozza a messzibb fekvő kolóniákról mindazt, amit egy 150.000 lakossal bíró város igényel. Készségtelen hogyha a sztrájk megszűnik, a zsidó őstermelőket már nem fogják tudni kiszorítani az arab fellahok, akik — amint most bizonyosodott — ös-ellenségei a zsidóságnak és akkor döfnek bele életükbe a sztrájk töréi, amikor az a legérzékenyebben érintené őket. De a zsidó összetartást, a zsidó városi és falusi lakosság összetartását mísem bizonyítja jobban, mint az, ami most a szemünk előtt lejátsszódik. A sok ártalom mellett, vannak jó oldalai is az arab sztrájkknak, többek között ez is!

Constanța-ban, a »Tel-Aviv«, leg-jobb hírnévnek örvendő és szigorúan orth kóser vendéglő, *Sr. Traian 14* szám alatt. *Melamed Igrác* (Sibiu) írt yávil mellett, meg-nyílt, Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szűkség esetén megfelelő lakás.

Zsidóknak nincs helye a német kiránduló gőzösköknön. *Praga.* A „Prager Presse” közli egy cikkében, hogy a következő eszt fordult elő Prágában. Egy német hajó társaság irodája felváltó és minden jól ígért prospektusokat és képeket aggat kirakatlába, mire egy jérköelő bement, hogy jelenkezze erre a kirándulásra. A jelentkező, azzal a fel-tétellel fogadják el, hogy megérdeklődik a központól, hogy nincs-e minden hely elfog-lalva. Jön a válasz hogy az „A” osztályon van még hely egy kabinban, amelyben egy nem-zeti szocialista foglalt le egy helyet. A hajó-társaság irodájában megkérődik erre udvarla-nos, hogy az illető árja-e? Ha a válasz nem kielégítő, akkor jön a válasz; hogy sem erre, sem a következő utakra nem lehet helyet kapni az illető társaság hajóján. (Tanulság: zsidó ne menjen német hajókra, hanem ker-ülje azokat, ha nem akar hasonló kellemelen visszautasításban részesülni. A szerk. meg-jegyzése).

Árja lett és fizetéképtelenséget jelentett. A Berliner Tageblatt jelenli, hogy a berlini Leopold Gadiel et Co. Kft. ruha- és fémernemű cég árja kezekbe jutott és fizetéképtelenséget jelentett.

Özv. Stern Sámuelné
(volt Amsel)
orth. kóser vendéglőjét
ORADEA, str Nicolae Iorga 19 alá
(volt Berkovics vendéglő) helyezte át

Esküvők és bankettek rendezését emeleti külön teremben vállalom

Utazóknak és abonenseknek nagy árkedvezmény!

Ufa-katalógus 1936-1937 évre

Az Ufa filmgyártó nagyvállalat már régen kikérgette az összes zsidókat, úgy a színészek, mint a technikai személyzet kö-réből. Eppen ezért a berlini nagy filmvállalat most színrekerülő filmjeit bojkottálni kell a zsidó közönségnek. Azt kérdezhett-e ezekben az olvasó, hogy melyek azok a filmek, amelyeket nem látogathat. Megadjuk rá a választ az Ufa eredeti prospektusából: német nyelven, mert nem tudjuk, hogy ma-gyarul, vagy románul milyen elfordított nevet adnak majd nekik.

Hans Albers a főszerepben: **Glücks-kinder** (szereplők még: Lilian Harvey, Willy Fritsch.)

Verräter. (Magyar címe valószínűleg *Áruló*.) Főszereplők: Wolly Brigel, Lida Baarova, Irene von Meyendorff, Theodor Los.

Das Hofkonzert. (Valószínű cím: *Ud-vari koncert*.) Főszereplők: Eggert Márta, Leopoldine Konstantin, Johannes Heesters.

Waldwinter. (Erdeti címe: *Főszereplők: Hans Krottek, Viktor Smaal, stb.*)

Mind a következő filmek: **Schlussak-kord, Weiberregiment, Menschen ohne Vaterland, Der Bettelstudent, Tapfere kleine Frau, Inkognito, Ritt in die Frei-heit, Gleisdreieck, Berlin, wie es weint und lacht, Zwischen Abend und Mor-gen, Das Mädchen Irene, Annemarie, Manja Valevska, Das schöne Fräulein Schragg, Wirbelwind, Die Stunde der Versuchung, Der Jäger von Fall, Dorrit im Bade, Karriere, Heimliche Liebe, Standschütze Brugler, Das zweite Le-ben, Die Kreuzer Sonate, Und Du mein Schatz fährst mit.**

Ezek azok a filmek, amelyeket beknarkak csempészni a zsidó közönség érdekében kö-rébe s sokszor a zsidó publikum nem is tudja, hogy amikor pénzt kiadja, akkor a berlini anti-szemita filmgyártó gyarapítja. Eppen ezért, most a szezon előtt, felhívjuk a közönség figyelmét a fenti filmekre, amelyeket minden öntudatos zsidónak feltehetően bojkottálni kell.

Streicher féktelen igazgatásai. A Thüringer Tageszeitung 10. július Streicher-nek Hilburhausenben tartó beszédét. A többi nemzetelek között — ugyanold legelőbbben még mindig nem értik meg. Spanyolország, Franciaország és Szovjetországnak *Alljuda* keze van a jálétkban. A zsidóság mások szerencsétlenségéből él és a szerencsétlenség csak akkor fog a népekről elmúlni, ha a zsidókat világszerte lelőporítják. Meg van győ-ződvé róla, hogy a népek nem sokára a nem-zetek szövetségében fognak egyesülni, hogy „végső ítélet!” mondjanak a zsidóság felett...

Obudai Freudiger Lipót 70 éves. A magyar ortodoxia egyik vezető tagja, ó-budai *Freudiger Lipót* kormányfőtanácsos e héten töltötte be 70 ik életévét. A negyvenéves vezető férfinál ebből az alkalomtól físztelgő látogatást tettek a budapesti orthodox társadalom előkelőségei. Megjelent *Frankl Adolf* felsőházi tag, *Kohan Frankl* Samu orsz. Irodai elnök és az egész hitközségi előljároság. Az egész fővárosi ortodoxia különösen köszönti benne a *Hizohárú* intézményének irányítóját, akinek áldásos működése következtében az intézmény lehetővé teszi évenként mintegy 150 pesti ifjunak, hogy Tóran tanulmányokat élhessenek különjéle jesidokn Freudiger Lipótnak a főváros egész zsidóságában pártkü lönség nélkül számos híve és barátja van.

Halálozás. Katz Jakabné, szül. Löwy Bózi 32 éves korában Fügáráson rövid be-telegés után meghalt. A megboldogult egy kétféves gyermekét hagyott hátra. Löwy Bósi ke leánykorában tevékeny részt vett az Aviva és cionista munkában, hosszabb ideig dolgozott az Erechben, honnan családi okok szállították haza. Az elhunytban Löwy Josua fügárai rabbi leányát, Löwenkopf orsávai rabbi sógornőjét gyászolja.

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepo-dolozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás. égő érzés, pöföftéség. A kibezett lábat meggyógyítja, a bőrt pu-hán tartja, a járását végtelen könnyíti, sztaglanait.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

Zsidóüldözés Lengyelországban »kommunisták« címen. *Varsó.* Tudvale-vőleg a kommunizmus nem nagyon elterjedt a lengyel zsidóság körében, ennek dacára, a rendőrség állandóan keresi „a veszedelmes elemek” és mindenkor a zsidó utcákban. Legutóbb is razzákat tartottak a városi zsidó-negyedben és környéktereken. Számos ügyvédnél, orvosnál és tanárnál is tartották házkutatást. A letartóztatások folyamatosan van-nak. A lengyelországi zsidóság többsége ci-onista beállítottságú, vagy ortodox-agudista és csak egészen elenyésző részben szimpatizál a kommunista ideológiával

Herzl nagypapa. Egy most megje-lent Herzl-életrajz megemlékezik Simon Lőb Herzl-ről. Herzlnek a nagypapa volt az a jám-bor, becsületes és tekintélyes zimonyi polgár, akit az ottani zsidóság sok tiszteletbeli állás-sal dekorálta. A tiszteletreméltó nagypapa sok-szor jött el unokájához Budapestre, atire bi-zonyos „zsidó hatást” gyakorolt. A Lőb név a régi családi név emléke. A héber értelme szerint „szív”-et jelenli kifejezésből az egyik ős vette fel a nevet választva, hogy a másod-zülötték kaptak házassági engedélyt s ezért kellett neki új nevet választania, hogy szász-zülöttől mivoltát ellepze...

Genfi hírszolgálatunk. Lapunk min-denkor a legnagyobb igyekezettel és áldozat-készséggel arra törekszik, hogy tudósítást és hírszolgálati készségeit a közönség tájékozta-tása céljából, minél halhatóságban dokumen-tálja. Ez az igyekezetünk megmutatkozott ak-kor is, amikor a genfi világkongresszussal kapcsolatban, állandó genfi megbízottunkat *Dr. Grünberger Béla*t megbíztuk, hogy a nagy-jelentőségű világkongresszus minden fázis-ról kimerítően tudósítson bennünk. Lapunkban megjelent cikkeik, riportok, tudósítások rész-letesen ismertették a genfi nagy napokat, és igazolták *Dr. Grünberger Béla* rátermettsé-gét és jólértékűségét.

Zsidó istentisztelet a bécsi esz-perantó kongresszus alkalmából. *Wien.* A 28-ik eszperantó világkongresszus alkalmá-ból a wien Seltentsteten templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen *Dr. Murrelstein* rabbi eszperantó nyelven tartott beszédet. A Hofburgban tartották meg a megnyitó ülést, amelyre a 50 évvel ezelőtti megnyílt első Bou-logne-ban tartott felszentelt zsidó zászolt, most a nyelv megteremtőjének *Dr. Zamenhof* nak kilenc éves unovája vilt fel a pódiumra. A bécsi sajtó nagy részletességgel írta elzka-lommal a zsidó zseninek, Zamenhofnak érde-meiről, aki ezt a nemzetközi műnyelvet meg-teremtette.

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser penzió Budapest központjában, *Andrássy-ut 43. szám* Augusztus 2-án megnyílik. Modern kénye-lemmel berendezett ragyogó liszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Friedman Józsefné (Andrássy-ut 43)
Telefon: 12-99-67.
vagy **Oradea özv. Strasser Ignátné**
Sr. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ
ROMÁN NAUHEIM

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásokkal. — Biztos gyógyhatás. és vérkeringést zavaroknál, szervi elhízásos értelemszerűség, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kiemelkedés idegesség esetén.

Szív a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezőségek nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. — Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kifűző konyha, elsőrendű szálló-dák. Diétás penziók mérsékelt árrakkal. Modern naplányos uszoda. A CFR. vonalain utazás kedvezmény. — Állardó katonazene. Pausálkurák az „Europa” utazási irodák ulján. **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.** Prospektust, felvilágosítást küld Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdő Igazgatóság Buziás, Bánát

A zsidó tragédiának — mi zsidók vagyunk az okai

Érdekes beszélgetés **Dr. Stephen Wise**-al, aki a nyugati zsidóságot figyelmezteti, hogy fogjon össze, míg nem késő

Stephen Wise

Genf. Dr. Stephen Wise, lelke, iniciá-lója, legzorgalmasabb vezére és leg-kitartóbb munkása a zsidó világkon-gresszusnak. New-yorki főrabbi, ki-tűnő összekötőlel-ekkel rendelkezik amerikai köröben, széles látókörre van, szenvedélyes har-cosa a zsidó eszmének és a világ zsidóságának boldogulásáért harcol.

Miért kellett a világkongresszuszus?

— Csak egy pillantást kell vetni a vi-lágba, amelyben most élünk s megkapjuk azonnal a választ. A világ zsidósága pon-tosan olyan krízis előtt áll, mint a németországi zsidóság állott 1932 ben. Nem úgy gondolom ezt, mintha például Amerikában egy Hitler várnánk, bár senkinek biztosíthat bennünket az ellenkezőjéről sem. De figyeljük csak meg: 1932 ben, a *Harmadik Birodalom létrejötte* előtt elküldöttem egy igen tehetséges em-beremet *Németországba* és megkérdeztem ottani számos tekintélyes zsidó vezetőjéről, hogy mi legyen a teendők, nekünk amerikai zsidóknak, ha netalán Hitler uralomra kerülne? Mindenfelől azt válaszolták erre, hogy a legvalóabbról sem hisz senkinek ab-ban, hogy Hitler uralomra kerülhessen. Egy híres zsidó vezetőmről mondták:

— *Mondja meg a főrabbinak New-York-ban, hogy tőrdőjék ő csak a lengyel és más országok zsidókkal. Mi, német zsidók majd gondoskodunk magunkról.*

Ez a tekintélyes zsidó, ha egy külföldi család pénzióban él, lelőrtén és kétségbe-esetlen.

Hát nem tanulság ez?
Stephen Wise meg is nevezte ezt a híres német zsidót és egyidejűleg a legmélyebb részvét hangján beszél róla és arról a tragikus tévedésről, amelyet el kellett szenvedjen az illető, a többi tízezerrel el együtt.

Mi ebből a tanulság — főrabbi ur?

— Talán-talán bennünket is fenyeget ha-sonló veszély. *Ha Roosevelt elnöknek, nem lenne olyan fényes államvezetői képessége, ha nem mentette volna meg 1932 ben az amerikai közgazdaságot, akkor ott is, ren-dkívül veszélyes antiszemita mozgalom indulna meg.* Egy héttel ezelőtt, melőtt Hitler kancellár lett, együtt ültem az amerikai zsidó központi bizottság néhány tagjával, köztük *Dr. Deutscher* volt new-yorki polgármesterrel. *Bern-hard Deutsch* al, aki azt kérdezte: „Ha Hit-

ler uralomra kerül, mihez kezdünk?” Erre egyik vezetőnk azt válaszolta: Ha majd előtűnik lesz ez a bíd, átfogunk rajta is majd menni...

Ezúán hangosan mondja Wise és hang-jában van valami figyelmeztető és szuggesz-tív erő árad belőle:

— Ma Anglia és Franciaország zsidói ugyanabba a hibába esnek, mint egykor a német zsidók. Olyan veszély előtt állanak, amelyet nem látnak, illetőleg nem akarnak tudni. Felelősségem tudatában állítom, hogy ha a német zsidók negyven esztendővel eze-őt meghatározott időközben összejöttek volna a lengyel és orosz zsidósággal, ak-kor megtanulták volna tőlük, hogyan kell felkészülni arra, hogy ne érje őket hasonló tragédia. Kelet-Európa tragédiája ma már Közép-Európa tragédiája lett és holnap eset-leg a nyugati zsidó drámája lehet...

Mi lenne főrabbi ur szerint ezek után a legsürgősebb teendő?

— A zsidó nép összeségének fel kell ismerni azt a tényi, hogy az antiszemitizmus nem a német személték ellen irányul, sem a francia, vagy angol személték ellen, hanem **SZEMITÁK** ellen, világléleletben. Tehát nekünk zsidóknak kötelességünk és jogunk, hogy azokat a kérdéseket, amelyek bennünket érdekelnak, együttesen megtárgyaljuk és be-vizsgáljuk.

— Nekünk fel kell világosítanunk a zsidó világközvéleményt. Hiszen nem is tudják, hogy mennyire hallatlanul komoly a helyzetünk.

Gondoljuk csak meg, hogy a zsidó va-gyonnak még egy percétjét sem ádoztuk Palesztinába, és minden idők egyik legna-gyobb zsidó tragédiájára, a német zsidó-ságra, nem tesszünk ki a világban még egy lízed percentet sem. A zsidók nem elég éberek. Nem mernek a valósággal szembe-nézni. A kongresszus legfontosabb célja volt felrészni ötlet áldozásukból.

— És kell egy instrumentum, amely ne csak egyszerűen filantropikus alapon működjék, hanem a gazdasági újjáépítés nehéz munká-jában segítsen a világ zsidóságán. De ezt csak olyképen tudjuk megtenni, ha együttesen dolgozunk, ha a zsidóság felébredt már a mai időknek megfelelően.

— Szombathelyen napirenden van-nak a zsidóellenes támadások. *Buda-pest.* A szombathelyi zsidóság súlyos ne-pot kat élt át. Nyilaskeresztes agltátorok, akik mostanig főképen Debreceben működtek, megkezdték munkájukat a Dunántúlon is. Szombathelyen plakátokon, rőpcédulákon és újságokban kezdték meg a zsidóellenes har-cot, amelynek áldozatai is vannak már. A Thököly-uccsában, ahol nagyszámú ortodox zsidók laknak, megtámadták *Porges Lipót 55 éves ortodox zsidó pékmezt, akit óé-resre vertek. Ugyanazak nyílások támadták meg Holzer Márton gazdag zsidó malom-tulajdonos két fiát és egy Blum nevű ka-reskedőt.* Ezenkívül állandóan izgatnak a zsidóság ellen, úgy, hogy a 70 főből álló jesidót felosztatták, mert a bocherek „ter-jesziták a gyermekparalízist”. Nagy sérelem-nek tartják szélsőséges körökben, hogy a sakk-kör a város zsidó lakta helyén van és a leg-utóbbi kereskedelmi kamerai választáson a keresztény kereskedők pártja nem aratott győ-zelmet. A magyarországi zsidóság véleménye szerint, némelországi agitátorok machiná-ciója a szombathelyi zsidóságelleni tünteté-sek is.

44 választási listát állítottak össze a varsói hitközségi választásokra. *Varsó.*

A varsói zsidó lapok a legnagyobb megdöb-benéssel tárgyalták, a zsidóság széthúzásának és belső ellentétének ama bizonyítékát, amely abban nyilvánul meg legeklatásabban, hogy a közelgő hitközségi választásokra 44 kö-lönböző választási listát állítottak fel, 4000 jelölttel. Egyes uccák hiubb emberrel, vagy egy egy nagyobb háznak látoi külön listával indulnak a harcba. Ezenkívül hatalomra vágyó gabbek és chassidizmus csoportosokká indulnak a választási küzdelemben. Csak agudista lista öt van forgalomban és azonkívül „rabbinikus” listák. Egy énekő chassidizmus híveinek csoportjából is létesült egy lista. Rendkívül sok cionista lista is létezik. Az általános cionisták A és B csoportja, a mizrachisták, az állampártiak, mind külön listával mennek. A revizionisták két listát állítottak össze. *Igy néz ki — írják a lengyel zsidó lapok — a zsidó „egység” az elavonás és üldözöttség szomorú idején.*

A Tóra-veawoda mozgalom ta-nácsa, rövidesen összeül Krakkóban. A Tóra Veawoda mozgalom vezetősége, amely-hez a Hapoel Hamizrachi, a Zetré Mizrachit és a Hehaluz Hamizrachi is csatlakoztak, ösz-szeírta a tanácsot, amely szeptember 6 án összeül Krakkóban. A gyűlésen a tanács 37 tagja fog résztvenni, (Palesztinából, Lengyel-orzágból, Amerikából, Csehszlovákiából, Romániából, Belgiumból, Angliából és Kana-dából).

Ardeali származású, Magyarorszá-gon tartózkodó, vagyonos, jómegjelenésű, 29 éves fiatalember (román állampolgár) elvenne izr. jobb családból, háziasan nevelt, szép, intelligens, hozzáillő urleányt megfelelő hozományval. Eselleg fűzletbe, saját tőkével együtt benőülne. Hozzáíratások fénykép-pel ellátott levelet kérjük „Ű nep előtt lithon” jeligére a kiadóba.

Napsütéses időben gondoljon arcbőrére
és kérje a jól bevált receptek szerint gyártott „HEINRICH”-féle gyógyszappanokat, u. m.

Zsíros arcbőr ellen	HEINRICH	-féle BORAX-szappant
Száraz	HEINRICH	NEUTRAL-szappant
Ékecsák, mitosserek	HEINRICH	KATRÁNY-szappant
Szeplők, bőrfoltok	HEINRICH	EPE-szappant

Kéz- és lábizzadás ellen kérjen „HEINRICH”-féle CHROM szappant.

Saját érdekében követelje az eredeti csomagolású „Heinrich”-féle gyógyszappanokat, u. m.: **Petrol, Kővérgyermek, Lanolin, Sublimat, Salicyl, Ichthiol, Carbol, Camphor, Rezorcín, Kén, Anthrazol** stb. Órakodjon az utánzatoktól, mert csak papírra burkolt szappant kap és nem **gyógyszappant.**

Palesztina

Jeruzsálem. Nablus környékén nagyobb ütközet fejlődött ki az angol katonaság és az arab terrorbandák között. Christopher John Wren angol rendőr elesett a harcban. Sok fegyvert és muníciót zsákmányoltak a felkelőktől. A csatározás csak késő este fejeződött be. Hivatalos jelentés szerint 16 arab esett el. A banda megmaradt tagjai visszavonultak a hegyek közé. Későbbi hivatalos kommuniké szerint 30 embert vesztettek ezen a napon a csapatok. Jeruzsálem-Nablus közötti út mindkét részén 500 méternyire kivételes állapotot léptettek életbe. Ennek a területnek átépése este 7 óra és hajnali fél négy között szigorúan tilos — Erev Tisbeavorok és a bójt napján egész Palesztinában szülőföld megtekintés a templomok és a zsidóság legnagyobb ajtóval végézte el imáját. Az összes tel-avivi és haitai vendégek kávéházak és cukrászdák zárva voltak. A zsidóság az imádkozások után csendben szeljesztette. — Tiberiasból nyugtalanságot jelentenek. Egy csoport megakartá támadni a Maimon negyedét. A zsidók addig feltartóztatták a csapatot, amíg a rendőrség helyszínre nem érkezett. A rendőrség sortűzre adott a levegőbe. Egy zsidó lakóház és egy üzlet leégett. A rendőrség fegyver után kutatott a zsidó házakban is és két zsidót letartóztatott, akiknél fegyvert találtak. — Julius utolsó napján az arabok kövekkel kezdtek megdobálni a jeruzsálemi óváros zsidó lakóházait, amikor is számosan megsebesültek. Egy angol rendőr súlyosan egy zsidó pedig könnyekben megsebesült. — A tiberiaszi tüntetések során négy zsidó és hat arab sebesült meg könnyekben. Angol pancélcsovik járják be a város utcáit és ügyelnek arra, hogy nagyobb rendezvény ne legyen. A nyugalom az utóbbi napokban helyreállt. Tiberiasban eddig nyugalom volt. A városnak zsidó többségi lakossága van és polgármestere egy szárd-zsidó. Az arab-zsidó viszony mostanig meglehetősen jó volt.

Tel-Aviv. Tel-Aviv mellett. 100.000 font költséggel feltöltik a tengert, és ezzel 250 dunum földet nyernek; amely ezután a város tulajdonára lesz — A kikötő építési munkálatai természetesen haladnak előre. Ha a megfelelő iszapotási munkálatok befejeződnek, akkor megfelelő világi apparátust tudnak majd felállítani a mólón. A Lloyd Triestino társaság megkérte a kormányt, hogy engedélyezze személyszállító gézőcsónak kikutatását Tel-Avivban Naponta körülbelül 300 tonna árut rakodnak ki vagy be. — Az Anglo Palesztina bank, amely az ország legfontosabb bankja, 1936 év első öt hónapjában 7 millió betétállományt mutat ki, egy millió fonttal többet, mint az előző évben. Ez annak bizonyítéka, hogy dacára a nyugtalanságnak és gazdasági nehézségnek, nincsen tökémenekülés az országban. Gazdasági körökben ezt annak bizonyítékul veszik, hogy a vállalkozási kedv csökkent és a dolgozni akaró töke, várakozási állapontot foglalt el. Számítani lehet viszont azzal, hogy amint a nyugtalanságok megszűnnek, azonnal megkezdődnek az újabb építések és vállalkozások alapítása, s ezzel a most munkátlanul heverő töke, funkcionál fog. — Hivatalos közlés szerint az év április 30-ig pénzben és bankjegyekben 6 214 135 font volt forgalomban Palesztinában. — A haitai Olaj és szpangyár 72 000 darab toltette-szappant szállított Singapurba. — Az első negyed évben a jaffai kikötőben 163 hajó kötött ki, 86 692 tonna-tartalommal. Hailában 514 hajó kötött ki, 162 406 tonnatartalommal. — Régi követelményeknek tekete eleget, amikor Bne Brak közelében (Petach Tikva és Tel-Aviv között) egy új járványkórházat állítottak fel Dr. Reiter vezetésével, aki eddig az állami járványkórházat vezette Jaffában. Az orvosok és személyzet mind zsidók. A tel-avivi Hadassa kórház járvány-osztályát megszűntetik, és a betegeket átviszik az új kórházban. Ez az új kórház, a koloniák szükségletéről is gondoskodik.

Tel-Aviv. A tel-avivi rendőrség 50 új rendőrral szaporított, hogy a város határárt intenzíven tudják ellenőrizni. — Kfar Saba mellett, egy sebesült arabot találtak. Arab szemtanúk vallomása alapján gyanusítottként egy Abraham Rottman nevű kfar-sabai zsidót tartóztatták le. — Az olajvezeték megengedése nem volt nagyszabású és azonnal helyreállították. Ugyancsak rendezték azonnal a jeruzsálemi vízvezeték hálózatot történt hibát is.

Eljegyzés. Rosenthal Margit (Margitta) és Goldberger Jicchak (Lajos) (Oradea) Jegysek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Házasság. Ifj Pál Márton cluji kereskedő meny, Iry és Hauer Hirsch sórmeke-reski nő Karoly fia i. h. 30-án, vasárnap tartják esküvőjüket Clujon.

Sirkövetés. Néhai Rosinger Péter sirkövetésére i. h. 30-án, vasárnap délelőtti 11 órakor a ven t'ai orth. izr. temetőben lesz megtemetve.

Halálozás. Blau Lipót, medlaei kereskedő 69 éves korában az elmulit héten elhunyt. A boldogult típusa volt az aszenáz zsidóság régi gardájának, aki törhetetlenül kitartott ama vallásos zsidó szellem mellett, mely soha nem engedte a formákért a zsidó lényeg feláldozni. Temetése osztallan részvél mellett folyt le. Gyászolják fia Bezdán József gyógyszerész és Hiller Miksa selyemgyáros és kiváló talmudtudós neje.

FÓRUM

Vita az ortodoxia formai és lényegi meghatározásáról. — Válaszok a Hoemesznek, egy szerkesztői üzenetere

A „Hoemesz” című hetilap augusztus 14-iki számában egy szerkesztői üzenet jelent meg, a Poale Hadati cluji imaházzal kapcsolatban. Lapunk nem szándékozott foglalkozni az ügygel, mert nem akar sajtópolémiait. De mert számos levél érkezett foglalkozni az ügyben: anélkül, hogy állást foglalnánk, két érdekes hozzászólást alant közlünk kivonatolva. Az inkriminált szerkesztői üzenet röviden a következőket tartalmazta:

Van Clujon egy Poale Hadati imaház. Ez nem ortodox imaház, hanem illegálisan, mint „fekete imaház” működik. Itt imádkozott Gruber Sándor, aki a Iargu muresi neolog kántora. A „Maharam Schick” döntvénye szerint, neolog vallási funkcionárius nem teljesíthet vallási funkciót ortodox templomban. Megemlíti még az üzenet, hogy a pécsi kántor, aki „szerepelt” az imaházban, szintén neolog. Végül a lap követeli, hogy a cluji ort. főrabbi erőlyes kézzel nyuljon belé a dolgbe.

Áron Dávid, a cluji Poale Hadati elnöke a következőket írja a »Népünk«-nek: (Kivonatolva körözöl)

A „Hoemesz” c. zsidólap, most amikor Genben világkongresszuson keresik a zsidó jövő újját, most, amikor Palesztinában állandóan gyilkolják fajtestvéreinket, akkor hasábolak szentel egy eseményre, amely a Poale Hadati-ban történt.

Mi történt? A Mizrahi szervezethez tartozó Poale Hadati szervezet imaházában, egy szervezett lag, aki status quo hitközségi lőkántor, Perék előadást tartott és előimádkozott. Ez a nagy sérelem érte az ortodoxiát. Ki kell jelentsem — írja az elnök — hogy imaházunk nem „fekete” imaház, mert irásbeli engedélye van az orth. hitközségtől. Az imaház nem aszerint válogatta tagjait, hogy az ortodox-e vagy sem, hanem aszerint, hogy vallásos, illetőleg nemzeti alapon álló hitű zsidó-e vagy sem. Ezt a Mizrahi szervezet nem is teheti másképpen, mert hiszen az, hogy valaki ortodox, vagy neolog, ezt a világszervezet nem ismerheti el, mert ez a szigorú elkülönítés, csupán a régi Magyarországon lörvény. Viszont a mi szervezetünk csak azt nézi, hogy vallásos-e valaki, vagy sem. Nem úgy mint az ardeali ortodox hivatalos hitközségek negyresze, ahol sokszor látjuk, hogy tagjai, nyilvan megszékik a szombatot, Ha tehát egy mizrahisita, egy ilyen hitű imaházban egy előadást tartott, ez már olyan „arcucspása-e az ortodoxiának, amiért meg kell kongatni a vészharangokat?”

Jobb lenne ha a szerkesztő, aki ize, előbb körülnézne az ortodoxia körében. Menylyen vannak, akik nem tartják be a rituálékait, és hogy az ortodox zsidó középiskolás gyermekek negyresze ir szombaton. Erről cikkezzen a szerkesztő és ezt ostonozza, nem pedig a mi imaházunk „bűnét”, hogy zsidó tudást, zsidó nemzeti nevelést akar beléplátni a gyermekekbe, az orth. iskola helyiségében.

Politikumot csinálnak ebből is, pedig mi politikamentes, jó vallásos zsidónak akarjuk tudni magunkat. Akkor jó az a meghatározás, mely szerint „ortodox az, aki mástól megkülönbözteli, hogy olyan legyen, mint amilyennek neki lenni kellene!”

Cluj 5695 Ros-Chodes Émul, Áron Dávid, a cluji Poale Hadati elnöke.

„Egy nem ortodox ritusa, zsidó hittestvérünk” aláírásával is érkezett levél, amely Hoemesz-t kritizálja, zsidó egységbotónak nevezi. Nem ortodox előfizetőkre is reflektál a lap. A mégis írtam a neologokról? Fontosabb problémák nincsenek? Végül azt írja, hogy Clujon csak ortodox imaház van s miért bűn másutt imádkozni és tanulni egy zsidónak? Különbös is Iargu-muresi imaház, ahol Gruber S. szokott imádkozni, teljesen ortodox ritus szerint van berendezve. Szintén kikel a „fekete imaház” kifejezés ellen, s kérdi, miért kell testvérhárcot provokálni. Ne kiáltssanak a „törbbsi ur erőlyes keze” után. Legyen vége már az áldatlan pszichológusnak! Ezzel fejeződik be a levél. Mi nem tesszünk hozzá semmit. Legközelebbi számunkban Tovija Schullmann érdekes hozzászólását hozzuk az ügyben.

Zsidó humor

AZ ÜLDÖZÖTT HÁZIURAK.

A telavivi háziurak elhalázták, hogy az emberi jogokat védő ligához fordulnak Párizsba panasszal a lakók és Tel Aviv városi tanácsa ellen, amiért nem engedik, hogy a házbérek emelésével kényelmesebb életet biztosítsanak maguknak. Ugy hírlik, hogy a ligé válasza az volt, hogy azok a háziurak, akik a mai viszonyok között emelni akarják a házbéreket, nem emberek és így az ő panaszuk nem tarozik az emberi jogokat védő ligé hatáskörébe.

A FIGYELMES FÉRJ.

A férj egy nyári vendéglőben ül a feleségével. Egyszerre csak vihar keletkezik, egy szélroham, derekábanj kellőleg egy lát, amely réesik az asszonyra és nyomban a gyónül.

A férj kirugja maga alól a széket és dühösen ordítja: — Pincér! Kérem a panaszkönyvet!

EGY PÁR MELEG HARISNYA.

R. Akiba Éger faluba utazott, ahol komaságot vállalt egy szegény embernél. Tavasz olvadás ideje volt és ütközben megakadt a kocsi egy pocsoljában. A kocsi leszállt, begázolt lérdig a vízbe és kisegítette a kocsit. Aztán visszaült a b.k-re, lehunta vízzel teli cizmáját és tovább akart haltni. R. Akiba odaszólt neki: — Vedd le ezt a meleg harisnyát, a lied vizes és megfázhatsz.

Csodálkozott a kocsi, honnan vett a rabbi friss harisnyát az uton. Mikor a faluba érkeztek és R. Akiba leszállt, észrevette a kocsit, hogy a rabbi cipőjében nincs harisnya.

— Miért tette ezt, rabbi — kérdezte. — Ha tudtam volna, a világért sem fogadtam volna el.

— Miért? — felelt R. Akiba. Igazságos lelt volna, hogy én üljek harisnyába és cipőben, te pedig ülj mezüláb. Vizes harisnyában? ...

AKTUÁLIS.

Rabbi Refael éppen Ab hó 9-én, Jeruzsálem pusztulásának napján egy kis községben időzött, amelynek emberel hosszú idő óta perben éltek egymással. A hitközség egyik pártja megkérte rabbi Rafaelt, próbáljon békességet teremteni köztük.

— De talán nem lesz inyére a rabbinak, — aggdóttak —, hogy éppen ma a gyásznapján, foglalkozzék ügyes-bajos dolgunkkal.

— Sőt, éppen ma van rá a legjobb alkalom —, felelte szomorú mosollyal a rabbi, hiszen Isten városát is civédés döntötte romba... KIÉ TISZTA?

R. Cvi Auerbach, kuninl rabbi megbetegedett. Elküldték az orvosért. Jött az orvos, hogy megvizsgálja, majd megnézte a nyelvét és fejét csóválva szólt: — Rabbi, a nyelve nem tiszté.

— Igaz, sóhajtott R. Cvi, én és a szívem tudjuk ezt. De ki mondhatná magáról a bünds en berek között, hogy a nyelve tiszta?

ELMULASZTOTT PILLANAT.

A przemlányi rabbi Méir mesélte el: — Fiatalkoromban az volt a legfőbb kívánságom, bárcsak megjelenne előttem Elijahu, a próféta. Megmondtam apámnak de ő csak azt felelte rá: „Tanulj szorgalmasan, akkor majd látni fogod”. Négy hélig tanultam nappal-éjjel s megint szóttam apámnak. — Eredj, tanulj! — volt rá a válasz. Egyszer aztán tanulás köben egy öreg ember állított be a szobámba. Rongyos volt, a háta meghajlott a nehéz szak terhe alatt, arcát befolyta kusza szakállá és haja. — Lelehetem terhemel — kérdezte időem — s megpihenhetek e a hosszú fárasztó utól? — Kedves barátom, — mondtam neki —, ez nem vendégfogadó. — De fáradt vagyok, a hosszú vándorlás kimerített, — mondtá újból szomorúan. Kisvártatva bejött apám hozzám és azt kérdezte: Látlad Elijahu prófétát? ...

NEPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada losit Vulcan No. 4. Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: Wassierstrom Sándor — Leíró Szerkesztő: Leimer Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lel. Külföldön: 120—80, 45, 25 cl, 100, 95, 50 alitár. 25—15 Pengő. 10—6 Daltár.

Megdöböntő fordulat

Dizengoff nyilt levele, amelyet a palesztinai véres események ügyében a kormányhoz intézett, klasszikus példája annak, amikor egy emberi, akit a sors jelelős helyre állított, életének alkonyán retlenül csalódás ér s hallatlan önuralom leküzdése után, kitör belőle a fájdalom és annak hangos tanujelét adja. A világ egyetlen zsidó nagyvárosának 75 éves polgármestere Meir Dizengoff, aki nemcsak nagy konstruktor, hanem csodán hallatlanul nagy konstruktív erő, hanem kiadó és nagy önuralommal rendelkező férfi, kimondotta azt hogy: ezt nem lehet bírni tovább!

Nem lehet elviselni azt a csalódást, hogy a világ első „gentleman” népe, az angol, így hagyja arcucspáni magát, vad és aránylag jelentéktelen terrorista banditáktól és lőrje azt, hogy egy szerződést, amelyet aláírt és ezerszer ratifikált, most felrujják és papirrongyanná deklarálják. Dizengoff nyilt levelében leleplezte azt a kétségbeesést perfid politikát, amelyet az angolok folytatnak a palesztinai zsidó országépítéssel kapcsolatban. Leleplezte azt a galádtságot, amelyet az angolok e közelemben, amikor bantalanul hagynak ölni csempészeket és egyetemi professzorokat, amikor betelepülő névnek reorvergolyókat esnek el és milliók értékek kerülnek a pusztulás nitradójába, csak azért mert a kétszínű angol politika így tartja jöbnek. Ebből szövezeket kiesalogat a világ első nagyhatalmán sulyos szava a megszenlett és drága földre és amikor már odavitték szövezek életüket és vagyonukat, akkor ebek harnacadjára kerüljön minden — mert az angol-arab politika pillanatnyilag úgy kinádjá, hogy elejtse 16 millió zsidónak utolsó reményét és végső menedékhelyét.

Dizengoff leleplezte ezt a gaz játékot és a világ minden részében élő zsidó milliók felsóhajtanak, hogy végre itt az a bátor hang, amit oly néhezzen várnak a felelős zsidó tényezőktől. — A nemzeti otthont azok fogják felépíteni, akik erre hivatottak — kiáltja Dizengoff. Tehát nem a királyi bizottság és nem a Palesztina kormány, hanem egyedül és kizárólag a zsidó nép, amely nem veszíti el reményét a jövőben. Az angolok kétszínű politikáját ma azok is jellemzik már, akik eddig el sem tudták volna képzelni, hogy szerződésük mindenkor csak egyik félre kötelező, aljas elvét vallhatja a „gentlemanek” nemzete. Perfid politikát lát a brit birodalom és ezt nemcsak Dizengoff hirdeti bátor levelében, nem egyedül és haikán, hanem a cionista világszervezet és Jewish Agency Züriohben üléséről intőbiztosítása is mondja, és így érzi 16 milliónyi zsidó is akiknek egyetlen és végső menedékhelyét kopuját akarja becsukni az angol politika.

A világszerle elszórt galuti zsidóság-nak kell Palesztina. És a Szentföldnek kellünk mi I Egyek vagyunk, nincs különbség egy litván kis falu árva zsidója és a telavivi buidrók és a jeruzsálemi szegényegyed zsidója között. Nincs külön palesztinai probléma és nincs illúzió galuti sorscsapás. Egyek kell legyünk és mi is olyan retlenül

csapásnak kell éreznük az angolok árulását, mintha az közvetlenül érintett volna bennünket. Azt háluk eddig, hogy bárhol is felborult a jogrend és összeomlott a zsidó élet lehetőség, van egy nagy és hatalmas barátunk, az angol birodalom és a brit nemzet, amelynek lobogója alatt, meghúzódhat a marohnyi zsidóság is.

Most könnyek és keservek között kell lássuk, hogy újabb barzalmas csalódás ér bennünket. A fair-play népe, aljasul becsap bennünket. El akarja zárni e dűnk az Élet Kopuját, mert bandák aggokat és gyermekeket, diákoknak le és munkaerős férfiakat és nőket juttatnak időbelül a sirba. A terror, a gyilkosok löre, golyója és bombája győz és nem a józan munka és szorgalom. A gazdaság győz újból a lehetőség 16 000 és az allassig tisztesség 16 000. És Anglia ott áll, hidegvérrel és türi — nemhogy türi. — hanem elő is segít azt, hogy az erőszak győzzön. Mihaa banutas és haderrel és önmegtagadásal ürte hónapokig a megalázást, ürte azt, hogy hira-gadja közlünk az emberkéz oklata hald, reménye!

Nagy ára volna a palesztinai nyugalomnak

Felfüggesztik a zsidó bevándorlást?

Az iraki külügyminiszter lázas tárgyalásai Jeruzsálemben. — Az angol kormány még nem döntött az arabok követeléséről. — Folyik az Aktionskomité zürichi naggyjelentőségű ülése. — Weizman Londonba utazott. — Amerikai és lengyel-országi tiltakozások az angol tervek ellen. — Tovább dühöng a terror

Jeruzsálem. Abdullah emir közvetítésén sikerült a sztrájk és a zavargások beszüntetését keresztülvinni. Ezután Nuri Pasa Said, iraki külügyminiszter vette kezébe az ügyet és tárgylalt az arab legfőbb sztrájkbizottsággal. Ugy látszik, hogy ez a tárgyalás is fiesköt vallott.

A „Daily Telegraph” jelentése szerint a palesztinai arab vezetők pénleken ki is hirdették már a sztrájk befejezését. A kiadott proklamációban biztosítják az arabokat arról, hogy a kormány beszűnteti a bevándorlást és szabadonbocsájtják a szarajfedi koncentrációs tábor foglyait.

A legfőbb palesztinai arab bizottság még nem hozott véleges döntést és az iraki külügyminiszter közvetítése sem vezetett kellő eredményre, dacára annak, hogy a külföldi sajtóiradék és a nagy angol lapok, mint a Daily Telegraph, mint befejező tényt közölték a sztrájk megszüntését és az arab követelések teljesítését. Az arab vezetők között éles ellentéték vannak, így Nashasij, a Jeruzsálemi polgármester nemzetvédelmi pártja a zavargások rögtöni likvidálása mellett von. Az arab terrorlét erős akciói fejterek ki a likvidációs törekvésekkel szemben.

Tény az, hogy az arab körök minden erőfeszítése dacára,

a kormány még nem biztosította az arabokat arról, hogy a zsidó

a legjobbakat. És a jutalom érte? Árulás! Az egész világ zsidóságának fel kell lázadni az angol gonoszág ellen. Nem türhető a további megalázás és nem bírható el az a gondolat, hogy Palesztina kapui bezáruljanak. Az elkecsere-desnek és lelki fellázadásnak olyan elementáris erővel kell hangzani London felé, hogy a szörös szívű és kimélettlenül önző angolok is megsej-kessenek belé. Naponta és hosszú időn át, kell ostromoljunk az angol tervet, mert ez nekünk; a halált jelentené. Azt hirdetni a világ előtt, hogy a zsidónak adott legszentebb kötelezvény is, amelyet a Balfour deklaráció óta anynyiszor megerősítettek, utolsó rongydarab, melyet akkor szalt el az erősebb amikor akarja.

Nem bírjuk elviselni ezt a csalódást! Hinnünk kell abban, hogy talán az utolsó percben mégis megváltozik minden. Ez egy olyan lelki pogrom, amelynek szenvedő részese a tizenhatmilliónyi zsidóság minden egyes tagja. Jaj nekünk és gyermekeink jövőjének, ha Palesztina is elvész számunkra, mint életünk és jövőnk utolsó reménye!

Nuri pasa folytatja tárgyalásait az arab vezetőkkel. Tárgyal Nashasijval, El Husseinivel, a főmuvital, valamint Achmed Hillmi pasával, aki az arab bank igazgatója Jeruzsálemben. A tárgyalások nem vezettek eredményre. Az iraki külügyminiszter a főkor-mányzó ígéréttel jött, aki az arab követelések teljesítését ígérte, de írásbeli garanciját nem adott. Ezzel szemben az arabok teljes garanciját követelnek. Ebből helyre kell állani a rendnek, azután következhet az enyhülés, és angol kormány részéről.

A Times szerint az arab királyságok ajánl-ják a sztrájk megszüntetését, mely esetben minden erejükkel azon lesznek, hogy palesztinai fajtestvéreik kívánságának érvényi szerezzenek Londonban. Az időkben Londonból visszakerült arab delegáció egy informálta az arab vezetőköt, hogy az angol kormány mégsem kapható egykönnyen arra, hogy az arab követeléseknek eleget legyen.

Kétségtelen, hogy a páránar együttműködés talán még sohasem mutatkozott meg oly egysegesen mint ebben a kérdésben. Nuri pasa erőteljes közbelépése azt kétségfelenül, megkönyhli, hogy az arab vezetőknek a visszavonulást biztosítsa.